

SØVÆRN

S

ORIENTERING

3

1998

Nyt fra redaktøren

Selvom man ikke lige kan se det, er der sket forandringer omkring bladet. Det begyndte med et brev fra Forsvarschefen, der »fyrede« redaktøren – godt nok på grund af alder – men alligevel lidt rystende. Nu var gode råd dyre. Alle de meget venligt tilsendte opmuntringsbreve til redaktionen tydede på, at man skulle fortsætte den linie, der evolutionsmæssigt er udstykket for bladets indhold og udseende gennem de sidste tre år. Løsningen var derfor nær. Den gamle redaktør fortsætter – ansat civilt »ude i byen« med den opgave at redigere SØVÆRNSORIENTERING på tolv timer om ugen – efter loven om delpension.

Planerne for bladet vil derefter være, at der bringes 6 numre pr. år med 32 sider i hvert – med samme kvalitet som foregående nummer (2/98). Dette naturligtvis forudsat, at bestemmelsen, der pålægger søværnets tjenestesteder jævnligt at udarbejde artikler om eget virke og tilsende Søværnets operative Kommando forslag til, at sådanne artikler bringes i nævnte blad – også i fremtiden efterleves i rimelig grad.

De flotte tjenestestedsblade, der under Søværnets Materielkommando udsendes af de to flådestationer indeholder efterhånden så meget stof af generel interesse for hele søværnet, at en del artikler vil kunne bringes under en eller anden form i dette værnets blad, som SØVÆRNSORIENTERING jo er. Der vil naturligvis også i fremtiden være kontakt mellem de pågældende redaktører og SVNORT's redaktion.

Om det aktuelle nummer er der at sige, at dets udsendelsestidspunkt godt kunne have været lidt tidligere, hvis ikke det før omtalte brev var landet hjemme hos den forbløffede redaktør, som fik travlt med at udbedre skaderne, der mest er opstået som følge af den helt manglende stab af sekretærer og redaktionsmedarbejdere, der kendetegner situationen for bladet. Der ligger dog visse planer om at rette lidt op på dette i den nærmeste fremtid.

Vore læsere har ikke, såvelsom resten af befolkningen, kunnet undgå at blive delagtiggjort mere eller mindre militærsagligt i den debat, der skabes af eller køres i medierne vedrørende den siddende forsvarskommissions arbejde. Dette arbejde kan naturligvis kun foregå på grundlag af relevante oplysninger fra alle dele af forsvaret – også, og især, fra værnstabsene, der er pålagt mere arbejde i den anledning. Det er redaktionens plan at bringe en del af de meget velgennemtænkte bidrag fra søværnet vedrørende emner, der »står for tur« til at blive omtalt i dette blad – så snart disse bidrag kan frigives til almindelig information.

Sven Voxtorp
Redaktør

Indholdsfortegnelse

Kongeskibet DANNEBROG	3
SVANEN og THYRA	6
TRITON i USA	9
»DAMDIC-OFFICER«	13
Makrelens adoptionsbesøg i Lemvig 1998	15
En tur med TRITON til Færøerne	16
Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole	18
DANEX Skydestævnet 1998	20
Fod, sved og tårer	21
Søværnet i Schweiz	24
Søværnets Officersskole til Nijmegenmarch	26
Dansk sejr i international regatta	29
En Skæbnefortælling	30

SØVÆRNSORIENTERING

Udgiver: Søværnets operative Kommando
Adresse: Søværnets operative Kommando
att. SVN ORT
Postboks 483
8100 Århus C

Redaktion:
Ansvarshavende overfor medieansvarsloven:
Kommandør, Stabschef Niels Arthur Bindner,
Søværnets operative Kommando

Redaktør: Sven Voxtorp,
Telefon: 89 43 30 99 (omstilling)
89 43 30 56 (Red. Direkte), Mobil 40 16 70 35
Telefax: 89 43 31 41, E-mail: <pio@sok.dk>

Kontaktmand for Søværnets Materielkommandos område: Kommandørkaptajn E. Månson.

Telefon: 32 66 32 66 (omstilling) 32 66 30 50

Kontaktmand ved 2. ESK: Kaptajnløjtnant K. Hedegård,
Eskadrearilleriofficer, tlf.: 58 20 85 06

Distribution:
Afdelingsleder F. Thorsø Nielsen,

Telefon: : 89 43 30 99 (omstilling) 89 43 31 12 (direkte)

Forsidebillede: Starten på Holmens Mil løb 98.
Foto: Søværnet.

Redaktionen forbeholder sig ret til at redigere det indsendte materiale.

Indholdet i bladet kan frit citeres med angivelse af kilde. Billedmateriale dog kun efter aftale med Red.

Tryk & Layout: Kanne Tryk A/S, Århus

ISSN 0907-5038, oplag: 8500 eksemplarer

SVNORT 1998 kan også ses på: www.sok.dk

Kongeskibet DANNEBROG

- sommeren 1998

Der hviler en særlig nimbus over Kongeskibets bevægelser. Det er det eneste af søværnets skibe, der bliver fulgt af befolkningens aldrig svigtende interesse – og det er jo ikke så mærkeligt. Her aflægges næstkommandende den nærmest traditionelle beretning om bevægelserne i det nu overståede togt 1998.

Kongeskibet højste kommando fredag 24. april 1998, men allerede onsdagen før slog velfærdstjenesten til – stærkt tilskyndet af direktør Mogens Hoven fra Sæby værft – med et besøg for besætningen på Voergård Slot, der er beliggende mellem Sæby og Brønderslev. Det var et forbløffende indtryk at finde dette smukke renæssanceslot i Vendsyssel – et slot så smukt som Kronborg. Af klenodierne på Voergård Slot er en malerisamling af Europas kendteste malere som Rubens, Rafael og Goya m.fl. Absolut et besøg værd!. Aftenen afsluttedes med et interessant besøg på Frederikshavn Rådhus.

Regentparret gik officielt ombord onsdag den 6. maj – i småregn og til akkompagnement til redningsberedskabets og politiets årlige demonstration af varslingsystemet. Regentparrets landgang i Helsingør samme dag blev til gengæld præget af sol, sommer og pigegarde med fuld musik.

Allerede lørdag den 9. maj indledte DANNEBROG forlægningen i det smukkeste sommervejr til Island, hvor Majestæten skulle åbne sin egen udstilling af kirketekstiler. Udstillingen åbnede samtidig med den islandske hovedstads kunstfestival, der skal ses som en optakt til festlighederne i år 2000 i anledning af tusindåret for kristendommens indfø-

relse i Nordatlanten. Søndag den 10. maj – mors dag på Fladengrund – blæste det op og besætningen fik deres søben at ligge på. Mandag under Færøerne var en vidunderlig sommerdag, medens tirsdagen under Island igen gav lidt søben med blæst og en pæn dønning fra sydvest.

Onsdag den 13. maj kl. 0800 for-tøjede Kongeskibet vel i Reykjavik med en stormende kuling fra sydøst hængende over havet. Det blev til nogle gode dage i Island. Reykjavik er præget af at være en international storby og national hovedstad. Her er præsidentsæde, parlament og universitet. I den gamle by findes gallerier, forretninger, kaffehuse og boliger. Der er fortovscafeer og torve med rulle-skøjter og folkeliv døgnet rundt. Havet omkranser Reykjavik på dens tre sider, så det store udsyn er fastholdt; afhængig af synsretningen vil det næste »landfaste« punkt være New Foundland, Nordpolsisen eller sågar Antarktis. Enorme varmtvandsreserver opvarmer alle huse i Reykjavik. Her findes ikke forurenende olie-fyr. Det varme vand bruges også til de mange friluftssvømmebade, hvor kan man sidde i 35 graders varmt vand, mens luftens temperatur ikke er langt over frysepunktet.

Regentparrets værter under besøget var Islands præsident Olafur Ragnar Grimsson og fru Gudrun Thorbergsdottir. Det styrtregnede regelmæssigt ved ankomsten og alle dagene, selvom præsidenten havde 55-års fødselsdag. Regentparret afholdt frokost ombord for præsidentparret, fhv. præsident Vigdis Finnbogadottir, altingsformanden, statsministeren, borgmesteren m.fl.

Besætningen fik set Gullfoss gejser og badede i den blå lagune.

Fredag den 22. maj var vi alle vel hjemme igen efter en nogenlunde behagelig sejlads hjem med »vejret« agten ind.

Tirsdag den 26. maj var det Kron-

DANNEBROG under Æbelø

prins Frederiks 30 års fødselsdag og DANNEBROGs 66 årsdag. Om aftenen forlagde vi til Rønne med Hans Kongelige Højhed Prins Henrik og hans gæster ombord. Næste dag kl. fire om morgenen anduvede Kongeskibet Rønne Havn i tæt tåge og for-tøjede i Nordhavnen. Herefter forlod selskabet skibet for at drage på jagt i Almindingen. Det blev til et par »seksender«.

Fredag den 29. maj var Kongeskibet tilbage i bøj nr. 1 i Københavns havn.

Mandag den 1. juni – 2. pinsedag – fik DANNEBROG prominent besøg ombord. Sidst på formiddagen udfør Louisiana ved Humlebæk kom Kejserparret fra Japan – Kejser Akihito og Kejserinde Michiko – ombord ledsaget af Regentparret og den kongelige familie. Kronborg Slot salutede det japanske nationsflag og Majestæten var vært for Kejserparret ved en frokost ombord under forlægning til København. De kejserlige og kongelige gik fra borde igen om eftermiddagen ved Nr. Toldbod.

Midnat mellem 3. og 4. juni – forlagde DANNEBROG til Sønderborg for Regentparrets deltagelse i Hendes Højhed Prinsesse Alexandra og greve Jefferson Friedrich von Pfeil und Klein-Ellguths bryllup i Gråsten Slotskirke. Prinsesse Alexandra fra Berleburg er den første prinsesse, der er blevet gift i denne kirke. Kon-

geskibet NORGE kom også til Sønderborg med Det norske kongepar ombord. DANNEBROGs besætning assisterede med festlighederne på Sønderborg Slot. Bl.a. Dronning Sofia af Spanien havde kvarter om bord i Kongeskibet DANNEBROG.

Lørdag den 6. juni lå kongeskibene i Allsund udfor Sandbjerg Slot, hvor de kongelige gæster var til frokost før brylluppet om aftenen. Pastor Martin Wemmelund sagde bl.a. til brudeparret: »Ordet 'ja' er et af de mindste ord, der findes i vort sprog. Og dog er dette lille ord en hel fest værd. Ja, vi kan slet ikke fejre det nok, når to mennesker siger ja til hinanden. Og i dag skal der festes.« Og det blev der med 320 gæster! Erik Bering pyntede med tusindvis af roser samt kræmmerhuse af grønne blade med jordbær. Menuen bestod til forret af en ouverture af friske fjordrejer, asparges og mousse, marineret rejebisque kompot, majroe chips og frisee. Derefter en lille mellemret af suppe betegnet »Citronelle saveurs«. Hovedretten var sprængt ungduebryst, fyldt sommerkål, nye danske kartofler i duefumet og jordskokkecreme. Desserten var en etageformet bryllupskage af hyldeblomst, hyldebær, biskuit og friske jordbær. Jørgen Bender havde kreeret den glatte brudekjole i off white ceberline. Det lange slæb sluttede med prinsesse Alexandras og grev Jeffersons monogram. Både slør og diadem har været brugt af Dronning Ingrid, Dronning Anne-Marie, Dronning Margrethe og brudens mor Prinsesse Benedikte.

Søndag den 7. juni forlagde Kongeskibene NORGE og DANNEBROG fra Sønderborg – via Svendborgsund og Storebælt – til Læsø. Svendborgsund blev desværre passeret i styrtende regnvej, så de norske gæster fik et helt forkert indtryk af et af de smukkeste steder i Danmark. I øvrigt var det denne dag for 50 år siden, at Kong Haakon VII af Norge den 7. juni 1948 tog det norske kongeskib i brug. Kong Haakon VII hed jo som ung prins, Carl af Danmark!

Mandag den 8. juni ankrede vi ud for Østerby, hvorefter Det kongelige Selskab besøgte Læsø. Besætningen løb en konditionstur på den smukke

ø. Sent om aftenen forlagdes mod Skagen, som det norske og danske regentpar besøgte tirsdag og onsdag. I Skagen arrangerede den stedlige marineforening et velfærdsarrangement for den norske og danske besætning. Det var en dejlig eftermiddag i Marineforeningen og aftenen sluttede på Skandsen med underholdning – af Susie og Leo. Der var en stemning som i de gode gamle dage – svær at genopleve!

Den 11. juni – HKH Prins Henriks fødselsdag – anløb DANNEBROG Ålborg. Her blev besætningen optaget i Chr. IV's fornemme Laug. Om aftenen gik sejladsen tilbage til Frederikshavn. Næste dag aflagde Regentparret officielt besøg her og i Sæby.

Lørdag den 13. juni tidligt om morgenen ankredes udfor Anholt, som Regentparret skulle have besøgt. Vejret var imidlertid for dårligt – nordvestlig kuling – og efter fortsat sejlads ankredes sidst på dagen udfor Helsingør, hvor HKH Prinsen deltog i et arrangement på Kronborg Slot om aftenen. Sent på aftenen forlagdes til Korsør.

Hendes Majestæt Dronningen indviede, som næsten hele Danmarks befolkning bevidnede det, Storebæltsforbindelsens motorvejsbro søndag den 14. juni. DANNEBROG ankom til Korsør kl. 10, hvor Regentparret gik i land. Herefter forlagdes til Nyborg for en kort bemærkning.

DANNEBROG var retur i bøjle nr. 1 mandag den 15. juni.

Torsdag den 18. juni afvikledes bowlingaften for Dannebrogforeningen i Big Bowl i Valby med middag bagefter.

Den 24. juni modtog Majestæten 37 nyudnævnte premierløjtnanter af søværnet ombord på DANNEBROG. Tre af dem havde som kadetter sejlet om bord i DANNEBROG. En blev udtjekket som navigatør i Kongeskibet i år på togtet til Island.

DANNEBROGs besætning deltog i Holmens-mil-løb den 25. juni og stillede med 30 mand. Vi var det største tilmeldte hold og løb de 7,6 km på 30 – 58 minutter.

Fredag den 26. juni om aftenen – efter det sidste statsråd før sommerferien – sejlede vi til Århus med officiel

ankomst lørdag den 27. juni, hvorefter residensen oprettedes på Marselisborg Slot.

Kongens kvarter af besætningen rejste samme lørdag den 27. juni på sommerferie indtil torsdag den 16. juli.

Torsdag 2. juli var der åbent hus om bord i Kongeskibet i Århus for Dannebrogforeningen kl. 18 – 21. Vi var glade for at tage imod en ½ snes forhenværende dannebrogssejlere med ledsagere. Det blev et vellykket og hyggeligt arrangement. Indledningsvis berettedes om Kongeskibet DANNEBROGs program i år over en sandwich med en vand eller øl. Efter rundvisning i skibet var der mulighed for at handle i kantinen. Aftenen afsluttedes med kaffe og kage samt videoforevisning med optagelser fra sidste års togt til Færøerne og Grønland. Der var en virkelig god stemning.

Fredag den 17. juli afholdtes velfærdsarrangement i Århus med Livgarden, hvor besætningen blev sat ind i Livgardens arbejde på Marselisborg Slot, og garderne orienteredes om sømandslivet om bord i Kongeskibet DANNEBROG. Dagen afsluttedes med fodboldkamp, hvor også bryggeriet CERES stillede med et hold. Livgarden vandt, CERES blev nr. to og Kongeskibet nr. tre. Det var meget fornøjeligt og alle var enige om, at denne velfærdsdag skal blive en tradition.

DANNEBROG afgik igen fra Århus lørdag den 18. juli. Søndag den 19. juli blev Åbenrå anløbet. Regentparret besøgte Løgumkloster søndag og Sønderjylland samt Slesvig-Holsten mandag. HM Dronningen afholdt mandag frokost ombord for Den tyske Forbundspræsident.

Herefter forlagdes mod Århus med ankomst tirsdag den 21. juli, hvor HKH Prinsen gik i land. Majestæten blev på Gråsten Slot hos Hendes Majestæt Dronning Ingrid. DANNEBROG stod straks til søs igen for to døgn træningssejlads med FUT-løb på Æbelø før Dronningens kvarter tog på sommerferie torsdag den 23. juli – indtil tirsdag den 11. august. Skibet forlagde søndag den 2. august til København med Kongens kvarter alene, hvor Majestæten afholdt audiens mandag den 3. august.

Regentparret fotograferet sammen med Jagtkaptajnen og resten af DANNEBROGs besætning

Lørdag den 8. august afholdtes generalforsamling i Dannebrogforeningen på Marinestation Holmen. Der var bagefter besøg om bord i Fregatten Peder Skram og i Kongeskibet og aftenen afsluttedes med middag. Selvom det regnede kraftigt hele dagen, så var det et fint arrangement. Allerede om onsdagen den 12. august sejlede Kongeskibet til Bayonne i Frankrig med ankomst mandag den 17. august. Det var vidunderligt at mærke rigtig sommervej undervejs og bade i Biscayens 20 grader varme vand – til forskel fra den hjemlige »grønne vinter«. Generalkonsulen i Bordeaux Jean-Henri Schyler-Schröder og konsulatsekretær Steen Askrog arrangerede bytur i Bayonne for besætningen. Baskerne har fast-

holdt deres kulturelle egenart, og deres sprog har intet slægtskab med andre sprog. Eftermiddagen sluttede med instruktion i »Pelote basque«, hvilket er en udmærket form for FUT.

Onsdag den 19. august gik HKH Prinsen ombord, og skibet forlagde mod Lissabon i Portugal med ankomst lørdag den 22. august. HKH Prinsen besøgte EXPO 1998 i Lissabon samt deltog i sejlskabet »Gold Cup« 23.-29. august. Skoleskibet DANMARK og det tyrkiske regeringsskib SAVARONA besøgte ligeledes EXPO 98. 10 mand fra DANNEBROG deltog i skoleskibets afgang fra Lissabon og lørdag den 29. august sejlede vi igen mod København med ankomst fredag den 4. september.

NATO's Militærkomité var ombord i audiens hos Majestæten søndag den 13. september. Dagen efter – mandag den 14. september – gik Regentparret officielt i land efter den traditionelle havnefrokost. »Strygemiddagen« blev afholdt på Fredensborg Slot onsdag den 16. september.

Hofgrej afleveredes på Marinestation Holmen mandag den 21. september, hvorefter der forlagdes til Flådestation Frederikshavn for afrigging.

Kommandoen blev strøget onsdag den 7. oktober 1998, hvorefter den værnepligtige besætning blev hjemsendt.

Kongeskibet tilbagelagde i 1998 i alt 9.599 sømil.

(DNBR)

SVANEN og THYRA

besøger den polske officersskole og deltager i Kapers Race

Vi bringer et indlæg skrevet i dagbogsform set fra en kadetaspirants side.

Med SVANEN og THYRA på togt – uddrag fra en dagbog

Som nyudnævnt sergent blev den allerførste sejlene tjeneste med søværnets sejlkutter THYRA. Jeg skulle nu ud og have afprøvet alle mine teorier om navigation, søvejsregler, ledelse og samarbejde – i praksis. Mandag den 15. Juni 1998 stævnedes søværnets sejlkuttere SVANEN og THYRA ud fra Rønne havn med kurs mod Gdynia i Polen. Hver havde ombord en chef, en regnskabsfører, en kok og en dæksdreng og dertil 6 kadetaspiranter. De 12 kadetaspiranter af teknisk linie skulle nu til at bruge deres nyerhvervede teoretiske navigationskundskaber i praksis. Inden afgang fra Rønne havde der været trænet intensivt med terrestrisk navigation under 14 dages sejlads i hjemlige farvande.

Inden turen gik til Polen nåede vi lige Sundet med en overnatning på Middelgrundsfortet og det årlige adoptionsbesøg i Rungsted Havn.

Mandag formiddag gik det videre mod Bornholm med weekendhavn i Rønne og dertil hørende tjenestestedsbesøg på Bornholms Marine-distrikt.

Set med en navigators øjne var vi måske ikke verdensmestre, men humøret var højt. Der blev da grinet bredt, når en eller anden fik at vide, at der altså ikke var noget er hed »støt kurs 378«.

Selve sejlturen fra Bornholm til Gdynia blev temmelig interessant. Vinden blev noget kraftigere end de første vejrmeldinger lød på – og vi nåede op på 23 m/s fra vest i stødene. Nogle oplevede de 4-5 meter høje søer, som en dejlig tur i Bakkens rut-schebane, medens andre stakler fodrede fisk i to dage. Kokken havde lavet paneret flæsk med kartofler og persillesovs, men der blev ikke fortæret meget andet end kiks og dåse-

colaer. Den kraftige vind bevirkede, at farten til tider nåede op over 12 knob over grunden. Tirsdag aften stævnedes vi ind i Gdynia havn og lagde til med en agterfortøjning i lystbådehavnen, hvor vi blev vel modtaget af vores forbindelsesofficer.

Enkelte af SVANEN og THYRAs sejl var lidt mærket af de sidste 14 dages sejlads og trængte til et besøg hos en seilmager inden deltagelsen i kapsejladens Kapers Race. Det klarede vores forbindelsesofficer i løbet af meget kort tid på den første dag.

Formålet med sejladsen til Polen var at deltage i den Polske admirals kapsejladens Kapers Race og at besøge den polske officersskole.

Under opholdet var der så arrangeret forskellige aktiviteter. Der var besøget på den polske officersskole, som dels bestod af at aflægge visit hos dekanen for det navigatoriske og våbentekniske fakultet, kommandørkaptajn Stanislaw Kotaczynski. Her var det gennemgående emne deres uddannelse og hvordan man tænker

sig at opfylde ønsket om at den skal kunne leve op til alle internationale krav til en søfartsuddannelse. (STCW konventionen). Desuden overværede vi en udnævnelsesceremoni, hvor ca. 100 kadetter blev udnævnt til officerer. Herefter fulgte en rundvisning på skolen, som blev afsluttet med socialt samvær med en af kadetklasserne.

Torsdag aften var SVANEN og THYRA vært ved et cocktailparty med gæster fra officersskolen, den lokale sejlkлуб og Gdynia havn samt den polske admirals stab.

Fredag var der arrangeret sightseeingtur til Gdansk. Bevæbnet med diverse forfriskninger begav vi os i bus til Gdansk. Undervejs besøgte vi den gamle kur- og badeby Sopot, hvis kirke har et af verdens største orgler. I udkanten af Gdansk blev det til et kort kig på den tidligere polske præsident og formand for fagbevægelsen Solidaritet Lech Walensas hjem. Inde i Gdansk gik rundvisningen til centrum af byen og den gamle bydel, som under 2. Verdenskrig nærmest var blevet totalt ødelagt (95%). Byen er nu blevet genopført og fremstår som den så ud før krigen – med den gamle middelalderkirke som det naturlige centrum for byen.

Lørdag eftermiddag oprandt så det endelige tidspunkt for kapsejladsen.

Middelgrunden

Der blev holdt taktikmøder, planlagt waypoints og uddelt opgaver. Inden denne store sejladse havde SVANEN og THYRA internt testet hinanden ved flere lejligheder, hvor det de fleste gange var faldet ud til THYRAS fordel. Det skulle så blive spændende at se om det også ville tilfælde denne gang. Af de andre 20 deltagende både var knap halvdelen på størrelse med os – resten lidt mindre. Alle beskæftigede de sig meget med kapsejladse, flere endda på fuld tid. Der var derfor stort set kun os selv der regnede med, at vi kunne levere en topræstation.

Banen var ca. 80 sømil lang udformet som en stjernebane inde i Gdanskbugten. Da starten gik klokken 1800 betød det, at sejladsen delvis ville komme til at foregå om natten. Vinden var nærmest perfekt for os, 6-8 m/s fra nordvest og blå himmel. Det betød, at vi skulle regne med at bruge 10-12 timer på at gennemsejle banen. Starten var som sædvanlig meget hektisk, da alle både kæmpede for at få en god start. Der var trængsel ved første mærke, men at der så også skulle være trængsel ved det andet mærke efter ca. 18 sømils sejladse, var der ikke så mange der havde regnet med. Her mødtes 5 både, SVANEN og THYRA sammen med 3 andre både, de normale sikkerhedsafstande og søvejsregler bliver sat lidt ud af kraft under en sådan

sejladse, hvilket ikke gjorde sejladsen mindre spændende. Op mod de næste mærker faldt SVANEN længere og længere bagud og endte ca. 45 min efter vinderen. THYRA lå længe i et førerfelt sammen med to andre både. På sidste ben lå THYRA nr. 3 og kæmpede med sidste års vinder om at komme først over stregen. Det lykkedes faktisk for THYRA på det sidste ben efter 12 timers sejladse, at presse sig forbi sidste års vinder og komme ind på en flot andenplads.

SVANEN på hårdt kryds med genua som forsejl

SVANEN på kryds med fok oppe og genuaen klar

CH THYRA KL L.J. Jensen
modtager præmien for 4. pladsen

Regnet med handicap blev THYRA nr. 4 mens SVANEN blev nr. 5. Om bord på THYRA var den polske forbindelsesofficer, som var mere end stolt over det flotte resultat. Han havde for øvrigt en fortid på det polske skolesejlskib Iskra.

SVANEN og THYRA fik på bedste vis repræsenteret den danske marine.

Mandag formiddag begav vi os hjemad. Farvandsudsigterne var noget bedre end da vi sejlede den anden vej. Afslutningen på vores tur til Polen foregik på dansk jord, da vi ankom til Christians Ø. Her kunne vi fejre Sankt Hans aften på ægte Christians Ø og senere dans i forsamlingshuset. Der var dog ingen fra besætningen, der holdt sig vågen til at se bålet

gløde ud. Alle var vi trætte efter sejladsen fra Gdynia, så det varede ikke længe inden der blev savet brænde på de to både – bortset fra vagten selvfølgelig.

Set i bakspejlet var det en god og lærerig tur. Vi lærte at sejle med sejl, fik genopfrisket vores sømandsskab og lært at navigere under sådanne forhold.

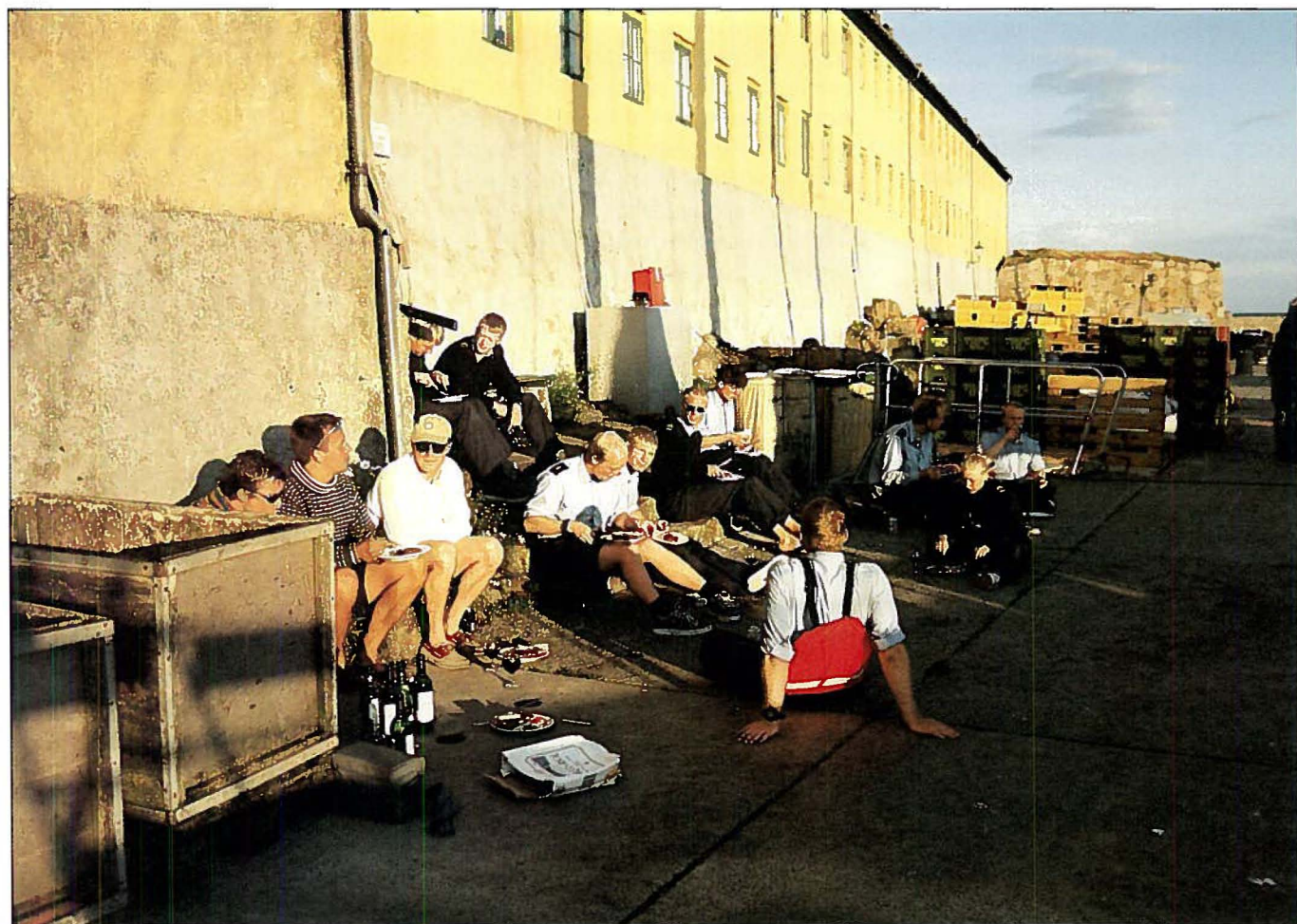
Men hvad der var lige så vigtigt; vi fik vi lært at samarbejde og at omgås hinanden på under trange forhold på en lille enhed.

Sejlkutterne SVANEN og THYRA

På vegne af den faste besætning og kadetaspiranter af T-linien 1998.

Carsten Ewertsen
Chef SVANEN.

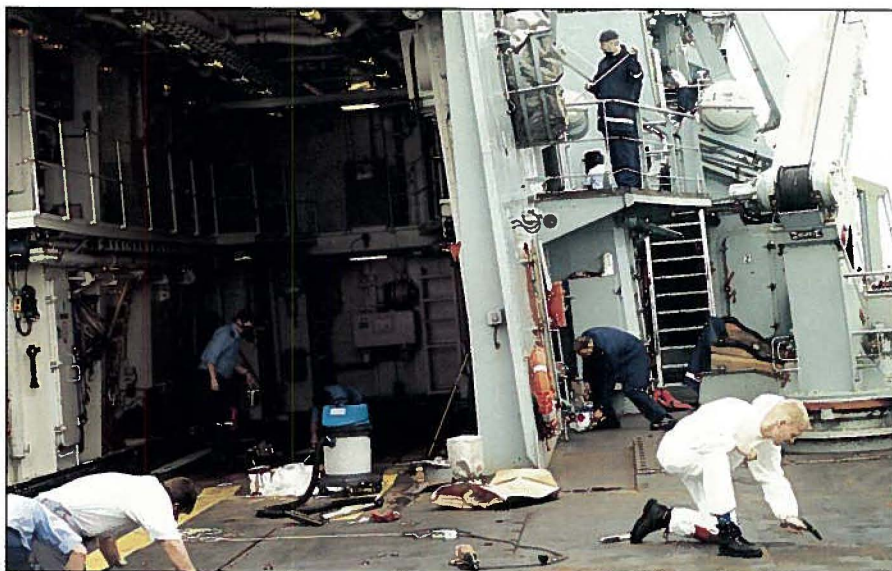
Sankt Hans på Christians Ø

TRITON i USA

Eller: Flyvske medicinerøjne i søværnet

Jeg er blevet opfordret til at skrive om vort besøg i USA. Det vil jeg gøre, og jeg vil beskrive det – og det tog, som det var en del af – som jeg har oplevet det. Måske bliver artiklen ikke helt som sådanne artikler »plejer at være«, men for nogle læsere kan det måske være forfriskende med mellemrum at se noget andet. Og kan det få den ene eller anden til at stoppe op, til måske at sætte spørgsmålstegn ved det ene eller se på det andet på en ny måde, så gør det heller ikke noget. Eller gør det?

Triton klargøres til US besøget

Hangaren omdannet til briefingrum

I messen ligger otte amerikanske våbenskjold. Ligger. Man søger efter pladser hvor man kan anbringe dem. Nogen har foreslået at anvende et eller to (der har en passende facon) som bordskånere. Andre søger videre.

Vi har været på besøg i USA. Til Azalea Festival i Norfolk, i Virginia i en uge. Og så to dage på War College i Newport, i USA's mindste stat, Rhode Island, nord for New York.

Nu er vi på vej hjemad igen. Hjemad, det vil sige mod Færøerne hvor vi forventer at indtræffe om ni dage.

...- men fra en ende af:

For et par år siden fik forsvarsattachéen på den danske ambassade i Washington at vide, at det snart var på tide, at Danmark blev »The most honoured Nation« ved den årlige Azalea festival. Hvert år, den sidste weekend i april, er der festival i Norfolk, Azalea festival, og der udpeges i denne sammenhæng et Nato-land til årets »The most honoured Nation«; dette land stiller med en dronning i den aktuelle anledning: Azalea dronningen. De øvrige Nato lande stiller med hver én prinsesse.

I 1998 var det så Danmarks tur til at stille Azalea dronningen. En dronning kommer ikke alene. Da den amerikanske Coast Guard, som står foran at skulle anskaffe nye skibe, har vist interesse for en type á la inspektionsskibene (specielt er man duperet over, at deres daglige drift kan klares af en besætning på 60 mand), faldt det naturligt at sende et eksemplar af denne type med dronningen, og det blev altså Triton.

Den 11. april sejlede vi fra Grønne-dal, og det vejr vi oplevede på vejen til »Gods own Country« fik mere end én til at se frem til igen at få fast grund under fødderne: Meterhøje bølger, der fik vandkanden til at suse hen ad bordet, kastede flasker på dørken – og jeg fik lært nye udtryk; i kronologisk rækkefølge: »Søbol-

Elever fra War College nyder den danske mad

cher«, »Kalde på Ulrik«, »køre Scania-Vabis« og »holde på det store rat«. For en ordens skyld skal tilføjes, at det ikke var flyvevåbnet, der gjorde brug af hverken det ene eller det andet.

Vi ankom til Norfolk den 18. april, men før vi lagde til ved kajen, lå vi for anker et par dage. »Her males« stod der på skilte både her og der; der blev banket og blanket, pudset og malet til den helt store guldmedalje. Skibet skulle vises frem, og der var mere end ét sted som trængte til en kærlig hånd for at være repræsenta-

bel. At møde et væsen på to ben uden en pensel eller en malerrulle i hånden og farve et eller andet sted på tøjet var næsten en sjældenhed. Igen lærte jeg et nyt begreb: »Monkey-shine«.

Norfolk, Virginia

Den 20. lagde vi så til ved »Nauticus«, en æresplads at ligge i, midt i byens centrum, »Downtown« som amerikanerne siger. De initiale problemer med fendere af en størrelse, som gjorde anvendelsen af vor egen landgang umulig blev overvundet

med en amerikansk landgang af adækvat størrelse – hevet på plads af en kran. Så kunne vi komme fra borde og få fast jord under fødderne, efter at de amerikanske myndigheder havde været om bord og klareret formaliteterne med skibets ledelse.

Hvad der har undret mig, er told- og indrejseformaliteterne – eller rettere manglen på samme – for det enkelte besætningsmedlem. Når man ved hvor pertentlige amerikanerne normalt er ved indrejse med udfyldning af både den ene og den anden formular, så kan man undre sig over forholdene her – ingen kontrol overhovedet. Vi lagde til kaj og kunne gå i land uden at så meget som én eneste uniformeret person checkede os, og når vi brugte legitimation i USA var det i PX'en (som her hed Navy Exchange), hvor man ville se vort militære ID-kort.

Når Coast Guarden havde antydnet interesse for skibstypen, så var det ikke kun tomme ord. Der var rundvisning på skibet i flere omgange, delegationer med uniformerede mænd og kvinder med et varierende antal striber i alle bredder blev ført rundt på skibet, fra bro over hospital til maskinrum, fra ende til anden. Spørgsmål blev stillet og besvaret, dels af Tritons besætning, dels af folkene fra »Naval Team Denmark«, som var ankommet med fly og informerede om våbensystemer, om elektronik og om hvad dansk industri i det hele taget har at tilbyde i den aktuelle sammenhæng. Hvor Coast Guard'en viste stor interesse den ene dag, der fulgte Navy-en, den anden dag – ikke mindre interesseret. Og da der siden også var »åbent skib« skred over 1000 folk hen over dækket. Amerikanernes geografikundskaber er ikke i verdensklasse, så en hel del fik styr på, at »Danmark« ikke er en forstad til Amsterdam (eller Buenos Aires for den sags skyld).

Det kunne være spændende at se hvad der »bliver ud af det«, hvad der kommer til at stå på »the bottom line«, når regnskabet en gang ad åre skal gøres op...

Nu var det ikke kun rundvisning og interesse; hvordan kan det være andet, når man er i »Party'ernes mo-

Cocktailparty for 200 i Norfolk

Downtown Norfolk – midt i parken

derland«? Mere end én gang stod der party på programmet, på fordækket, på helikopterdækket (200 mand!) og på fordækket igen. Folk kommer, går rundt, snakker, nipper til deres glas, tager for sig af pindemadderne, går igen. For den der ikke er partyløve, er Mulle's fremragende danske lækkerier en god trøst.

Borgmesteren i Norfolk fik overrakt et billede af »Triton på vej ud fra Angmagssalik«, med tilhørende forklaring om, hvor det ligger. Der var stort tattoo i en mægtig hal, estimate-rede folk kom og gik fra borde, den ene dag efter den anden. Igen blev mit ordforråd suppleret: Skansevagt, og ordet blev illustreret, så det for-slog. Faldereb kendte jeg fra tidligere.

Den sidste weekend i april kom – festivalens højdepunkt: en parade. En skyfri himmel danner en perfekt baggrund for et foretagende, som

strækker sig over halvanden time og mange kilometer: et optog med politi på motorcykel og til hest (i sidstnævnte tilfælde efterfulgt umiddelbart af en vogn til at feje eventuelle efterladenskaber fra hestene op), pigegarder med og uden orkester, politikere i åben bil, prinsesserne hver ledsaget af en kadet fra »Virginia Military Institute« på hver sin vogn (smykket med Nato landets farver og karakteristika). Musik, march og humør, the american way... Og til allersidst i kolonnen: The most honoured Nation, The Kingdom of Denmark med Søværnets Tamburkorps (Royal Danish Naval Band på udenlandsk), Azalea-Queen'en, og – last but not least – 1. Eskadres fane og Tritons 18 mands honørkompagni i paradeuniform, seletøj og hvide gamacher. Triton gav et langt truuuuuut, da de marcherede forbi skibets stævn.

Hvad paraden gjorde af indtryk på

show-fronten, det gjorde et besøg på hangarskibet »Nimitz« på den front, der har med størrelse og flyvende og flyvende jern at gøre: dimensioner som skal ses, som kun antydningvis forstås af den, der ikke har oplevet dem på egen krop (og sjæl?). 17 dæk, hangarer på størrelse med ... nej, det nytter ikke at beskrive. Men ikke kun store forhold så vi, også kummerlige – når det drejede sig om menneskene om bord. Banjer for menige med snævre køjer, i rækker på tre over hinanden, 60 – 100 mand per banje. Officerer i 4-mands banjer – wc og brusebad ét dæk op. Der er lige så langt fra disse forhold til forholdene for os på Triton, som der er fra Tritons tonnage til Nimitz'.

Også i Norfolk lærte jeg et nyt ord, ganske vist et engelsk – »Hooters«. Det var en restaurant klods op af stedet hvor vi lå fortøjet, og hvor man med 80% chance kunne finde folk, man forgæves søgte efter om bord.

Hvad ordet betød fik jeg fat på under en amerikanske video, som blev vist om bord. Og betydningen svarer ganske godt til etablisementets varemærke.

Vi havde mandag den 27. da vi tog fra Norfolk og satte kurs mod Newport. Tre officerer fra Coast Guard var med for at se skibet i drift. Flinke, åbne og interesserede folk, som amerikanere gennemgående er.

Naval War College i Newport

Det lyder drabeligt, men sådan hedder det! »War College«, og det i 1998. Vi var nogle, der diskuterede om det ikke ville være mere i tidens ånd at ændre det til »Peace College«, men blev ikke færdige med diskussionen...

På colleet går senior flådeofficerer fra alle mulige nationer: Argentina, Chile, Indien, Rusland, Bulgarien, Taiwan (han var i civil), Pakistan – og selvfølgelig fra Nato-landene, herunder en dansk søofficer. Direktøren for Naval Team Danmark briefede den ene dag om dansk orlogsskibsbygning (THETIS-kl, FLEX-300, nye Kommandoskibe), og næste dag holdt Chefen for Grønlands Kommando forelæsning om sin kommando. Det er ikke hverdagskost, at danskere holder forelæsning på dette college. Idéen med college er, at man her lærer sig at kende, og lærer at sætte pris på andre nationer. Og så er håbet, at man den dag, hvor man står i sit hjemland og der ved grænserne sker noget uforståeligt griber til telefonen for at ringe sin ven fra colleet op i stedet for at gribe til våben. Sådan var det én af amerikanerne, der forklarede det for mig. Men jeg forstår stadig ikke hvorfor det skal hedde »War College«. »War

Præsidenten for US Naval War College modtager billede af TRITON

Borgmesteren i Norfolk modtager maleri af TRITON under udsejling fra Angmagssalik

Prevention College« var måske en middeltning, hvis man ikke vil gå fra War til Peace?

Og nu er vi så på søen igen

Denne gang på en rolig sø, som Triton sejler hen over. Med kurs mod Færøerne. Tilbage bliver oplevelser fra party's, fra parade, fra samtaler med kolleger fra skibet såvel som med officerer og civile i USA. Og tilbage bliver også – specielt i betragtning af de enorme rustningsdimen-

sioner vi har været vidne til i USA – spørgsmålet, om »nødvendigheden« af hele dette apparat i det globalt unipolære magtforhold vi har i 1998. (TRITON)

¹ Forfatteren er praktiserende læge og kontraktansat reservelæge ved Flyvevåbnet. Gjorde første gang tjeneste i Søværnet i august 1997. Artiklen afspejler personlige oplevelser og tanker og gengiver ikke nødvendigvis skibets ledelses opfattelse.

»DAMDIC-OFFICER«

EN NY UDDANNELSE I SØVÆRNET!

DAMDIC står for »Danish Mine Disposal Charge« – en mellemstor sprængladning, der bruges til uskadeliggørelse af miner og forskellige former for ammunition på havbunden. Sprængladningen føres frem til minen af en undervandsdrone af typen **DOUBLE EAGLE**. Fra en bestemt højde frigøres ladningen, der så udfører den et kontrolleret fald ned til minen. Undervandsdronen vender herefter tilbage til moderskibet, og **DAMDIC** kan nu bringes til detonation via et trådspolekabel. Minen bortsprænges ved den sympatidetonation, der opstår. Moderskibene for den danske opfindelse er de tre minerydningsfartøjer i Division 33, **STANDARDFLEX**-enhederne, **LAXEN**, **SVÆRDFISKEN** OG **MAKRELEN**.

Ved Søværnets Taktik- og Våbenskole, Undervandsvåben-, Fjernkendings- og Signalkursus (kort og godt **UFS!**) tilpasses uddannelserne løbende materieludviklingen indenfor bl.a. undervandsvåben. Da Søværnets Materielkommando meldte det nye våbensystem, **DAMDIC**, teknisk klar til operativ ibrugtagning i marts 1998, blev et forholdsvis kort og komprimeret uddannelsesforløb iværksat – foreløbigt for tre officerer, der i deres fremtidige virke kunne få til opgave at lede bortsprængninger

til søs ved hjælp af **DAMDIC**-systemet.

Uddannelsesforløbet for **DAMDIC**-officererne er modulopbygget. I marts gennemførte officererne således **UFS 212**, minedykker modul I-kursus, **MCM**-dykker. På dette modul fulgte officererne et hold minedykkerlever med henblik på efterfølgende at kvalificere sig til at kunne lede indsættelse af et minedykkerhold (modul I-hold).

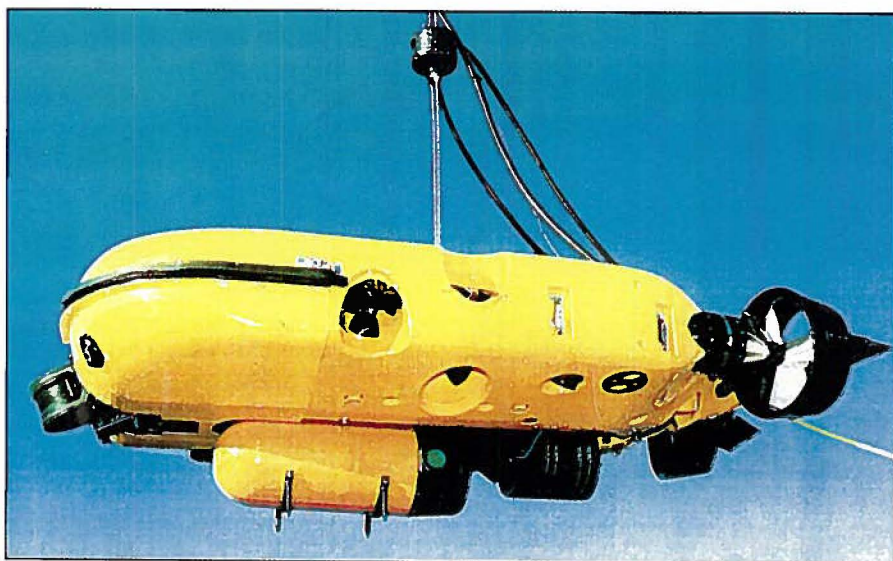
Det er dog ikke et ufravigeligt krav til **DAMDIC**-officerer, at de skal

være dykkeruddannet og dermed have et detaljeret kendskab til de rent dykke-tekniske forhold. Men naturligvis er det en klar fordel! Kun en var dykkeruddannet af de tre elever det første hold. Alle tre **DAMDIC**-officerer kunne dog efter de 20 kursusdage – sammen med de øvrige 12 minedykkerlever – modtage kursusbeviser efter en velgennemført resultatkontrol.

6 af minedykkerne afgik direkte til operativ tjeneste i minerydningsfartøjerne, medens de øvrige 6 fik en »uddannelsespause« på ca. to måneder, inden de i juni afsluttede minedykkeruddannelsen ved at gennemføre **UFS 213**, minedykker modul II-kursus. Herefter afgik de til tjeneste som minedykkere ved minedepoter og Bornholms Marinedistrikt.

DAMDIC er »kastet« og er nu klar til bortsprængning af minen. Bemærk trådspolekablet fra **DAMDIC** (til moderskibet)

Undervandsdrone med ophængt **DAMDIC**. Agten for **DAMDIC** ses trådspoletromlen

De tre officerer fik ligeledes en uddannelsespause på ca. 2 måneder, inden de 8 juni atter mødte på skolen for at færdiggøre deres respektive uddannelsesforløb, der for de tre blev 10 meget aktive kursusdage med en passende blanding af teori og praktik.

Det absolutte højdepunkt i kurset var den praktiske resultatkontrol ombord på minerydningsfartøjet **LAXEN**, der bestod i at bortsprænge 6 til formålet udlagte **Mark 55** bundminer – under korrekt anvendelse af

6 minedykkerelver og en kommende DAMDIC-officer (siddende, uden hue foran de gule dykkerapparater (blandingsgas)) ombord på et torpedoinbjærningsfartøj på vej til praktiske søsprængninger i Isefjorden

LAXENs materiel og personel. Efter som hver bundmine indeholder ca. 600 kg sprængstof, blev det nogle meget interessante sprængninger med spektakulære opsprøjt. Udover LAXENs besætning var der også adskillige beboere nær Grenå (sprængningerne foregik udfør Glatved Strand, Grenå), der oplevede sprængningerne, om end ikke på så nært

hold. – Ifølge næste dags lokale aviser »skælvede jorden« hele 6 gange på Djursland!

For en god ordens skyld skal det her nævnes, at Søværnets operative Kommando og lokale myndigheder naturligvis var adviseret om sprængningerne i behørig tid og efter gældende bestemmelser.

19. juni afsluttedes DAMDIC-officer-

skurset og eleverne modtog sprængningscertifikater af II-grad af Søværnets Taktik- og Våbeninspektør ved en mindre højtidelighed. De tre »DAMDIC-officerer« må herefter forestå bortsprængning af søminer og andre ammunitionsgenstande på havbunden ved hjælp af DAMDIC eller en særlig mineuskadeliggørelsesladning med simpel eltænding.

- Og en af de gode virkninger af den nu gennemførte uddannelse og den deraf følgende operative status af DAMDIC-systemet:

Alle husker sikkert det fortræffelige forsidebillede fra SØVÆRNSORIENTERING 1/98, hvor LAXEN havde lokaliseret en mine fra 2. Verdenskrig nær Hirtsholmene i efteråret - 97. På grund af personellens daværende manglende sprængningsbeføjelser i fredstid måtte LAXEN overlade til den belgiske minejager NARCIS at forestå bortsprængningen. Nu er de danske minerydningsfartøjer kommet et skridt videre – *Det er slut med at kalde på assistance udefra! De kan selv!*

Søværnets Taktik- og Våbeninspektør, kommandør C. Høgh, overrækker sprængningscertifikat af II-grad til KL O. Mortensen, SVÆRDFISKEN. De to øvrige DAMDIC-officerer PL N. Westergaard, LAXEN, og KL K. Stender, UFS, ses til højre for O. Mortensen

Søværnets Taktik- og Våbenskole, Undervandsvåben-, Fjernkendings- og Signalkursus

Makrelens adoptionsbesøg i Lemvig 1998

MAKRELEN var den 12.-15. juni 1998 på adoptionsbesøg i Lemvig. MAKRELEN har hidtil besøgt sin adoptionsby som patruljefartøj, startende tilbage i 1990 på prøvetur. MAKRELEN tilgik 3. Eskadre (DIV 33) i efteråret 1996, og skibet har virket som minerydningsfartøj i ca. 8 måneder. Det sidste besøg blev aflagt i 1994, så både by og besætning glædede sig meget.

MAKRELEN og MRD 6 sejlede fra Korsør allerede den 10. juni for at kunne nå til Lemvig i tide. Turen blev benyttet til interne øvelser og, for første gang nogensinde, ubemandet fjernstyring af MRD 6 i 4 timer. Hals passeredes torsdag den 11. om morgenen og en sejlsads på god 11 timer i Limfjorden lå foran os. På vejen ind skulle vi lægge til i Aalborg for kort at mødes med DANNEBROG og få lods om borg. Vi havde stadig wire-stag over toppen fra sejlsads med den Japanske Kejsers Hof ugen før, og det viste sig meget formålstjensligt når man skal lægge til agten for Kongeskibet på HKH Prins Henriks fødselsdag.

Efter en time fortsatte MAKRELEN og MRD 6 på den meget smukke tur vestover gennem Limfjorden til Struer. Her lå skibene for natten, så vi næste morgen kunne få en skoleklasse og repræsentanter fra Lemvig kommune (bl.a. viceborgmesteren) ombord og med til Lemvig.

På vej ind til Lemvig blev skibet saluteret af Marineforeningens kanon (MAKR replicerede utilsigtet med en røgbøje), og præcis kl. 1000 lagde skibet til ved Lemvigs østkaj.

Kl. 1145 mønstrede besætningen foran MAKR og marcherede gennem centrum op til rådhuset, hvor vi kl. 1200 blev modtaget af viceborgmesteren samt formanden for teknisk udvalg m.fl. I byrådsalen blev der så officielt udvekslet gaver, hvorefter Lemvig kommune var vært ved et lettere traktement.

Om eftermiddagen var halvdelen af besætningen på bustur med Marineforeningen, hvor bl.a. Strandningsmuseet i Thorsminde blev besøgt. Lemvig kommune var fredag aften vært ved en middag for hele den vagtfrie del af besætningen, hvorunder der blev afsunget en sang til ære for Lemvig.

Lørdag morgen var der arrangeret sejlsportskonkurrence mellem Lemvig Sejlklub og MAKR, og skønt MAKR kæmpede bravt, så var det Lemvig Sejlklub, der løb af med sejren.

MAKR havde åbent skib mellem kl. 1300-1600, hvor 111 gæster benyttede sig af lejligheden til at få et indblik i minerydningskunstens verden. Senere lørdag var der bustur med den anden halvdel af besætningen og kl. 1800-2000 var MAKR vært ved et cocktailparty ombord for borgmesteren og medlemmer af byrådet samt Marineforeningen m.fl.

Søndag kl. 0930 var der lagt op til et brag af en kamp mellem MAKR og Lemvig Oldboys. Ud over det sociale

islæt, der især prægede opvarmningen samt 3. halvleg, var kampen især præget af de tre perler af TKO, der resulterede i en velfortjent sejr til MAKR på 4-3.

Skibschefens frokost blev afholdt i officersmessen for borgmesteren samt særligt indbudte, og igen havde MAKR åbent skib mellem 1300-1600, hvor 233 gæster lagde vejen forbi.

Om aftenen var Marineforeningen vært ved en skøn middag i foreningens lokaler, hvor mange mere eller mindre maritime historier blev udvekslet besætningen og marineforeningsmedlemmerne imellem.

Mandag morgen var der morgenkaffe bord ombord i MAKR før afgang fra Lemvig. Kl. 1000 blev adoptionsbyen sejlet agterud efter en begivenhedsrig og festlig weekend og kursen blev sat østover igennem Limfjorden for at møde resten af DIV 33, der havde en spændende uge foran sig med »live« DAMDIC sprængninger i f.m. uddannelse af DAMDIC officerer.

MAKRELEN

En tur med TRITON

Hvad gør man når, der mangler en hovmester i et af Flådens langturs enheder. Her er en måde at løse problemet på – midlertidigt. Et af stabens faste medlemmer gennem mange år, materielregnskabsfører Mogens Høj beretter her, på opfordring, sine indtryk fra 3½ uge med TRITON (B-besætningen) til Færøerne i tiden 3. til 26. august 1998. Han har også grafisk dokumenteret sin tur med en række gode billeder, hvoraf vi iler med at bringe nogle udvalgte.

Min hverdag ved Søværnets operative Kommando som materielregnskabsfører var gået som normalt indtil fredag 31. juli 1998 klokken 1135, da jeg pludseligt blev tilbudt et job som hovmester på »TRITON« i 3½ uge. Jeg fik hurtigt grønt lys fra mine chefer til jobbet og om mandagen klokken 1300 påmønstrede jeg »TRITON« på Flådestation Frederikshavn.

Jeg blev godt modtaget. Jeg kendte en del af besætningen fra et togt i 1993, hvor jeg var med som gæst. Denne gang var jeg imidlertid en del af besætningen og indgik som sådan i brand- og havari øvelser samt manøvrerulle.

En af ugerne havde jeg »kartoffel-vagt« som gik ud på at stikke øjnene ud af kartoflerne og rense dem, efter af de havde taget afsked med skrællemaskinen. Selve hovmesterjobbet er ikke blot nemt, men også taknemmeligt. Det at servere for chefen og gøre rent i området – det var absolut ikke noget, jeg blev forpustet af.

Turen fra Frederikshavn til Færøerne, som tog ca. 3 døgn, var bestemt ikke nogen fornøjelse. Vi blev varskoet; at vejret godt kunne blive noget »snask« undervejs – og det kom til at holde stik. Vindstyrke 15–18 sekundmeter fra nordvest er ikke de bedste forhold, når man skal den

TON til Færøerne

vej. Jeg mistede da også hurtigt appetitten trods indtagelse af søsygepiller – til gengæld så jeg og læste resten af perioden.

Efter en overnatning ved molen i Sund, ankrede vi i Skálaafjord i weekenden. Sommeren faldt den søndag på Færøerne med (næsten) solskin og 20 grader. Ellers er det færøske klima ikke mit foretrukne. Det forekom mig, at det regnede mindst en gang hver anden time. Skyerne dækkede jævnligt den øverste halvdel af fjeldene.

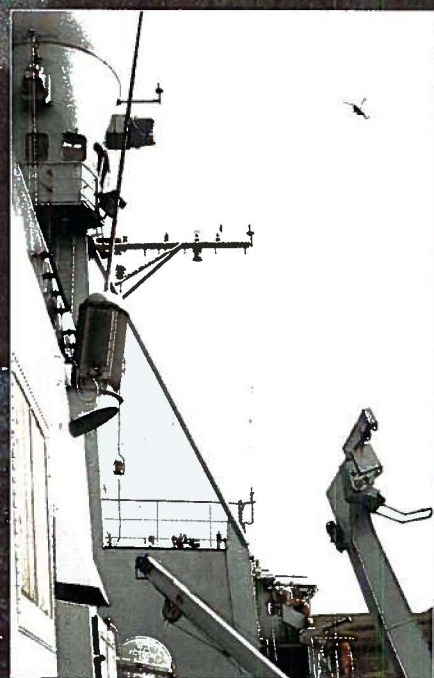
Men hvad man ikke får i klima, får man til gengæld i rigt mål i naturoplevelser! En sejlads langs østkysten og ind i fjordene er imponerende

og kan ikke beskrives. Det skal opleves og det gjorde jeg så, mest fra istønden i selskab med en krimi, et stykke frugt, en pose bolcher og mit kamera.

Jeg følte, at jeg fik mange venner ombord – alle var hjælpsomme og venlige mod mig, og jeg fik det indtryk, at besætningen arbejdede godt sammen og vil derfor gerne benytte lejligheden til at sende dem en hilsen! Nu er jeg tilbage i Søværnets operative Kommando i mit daglige job, batterierne er ladet op, og jeg sender en venlig tanke til dem, der var med til at befordre min odysse.

M. Høj

Materielregnskabsfører, SØK

Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole

kan andet end at tage vare på egne elever
- spørg bare Frederikshavn Handelsskole !!

130 elever fra Frederikshavn Handelsskole fik prøvet nogle grænser af, da de i dagene 17 – 21 august gennemførte en »overlevelseshogstropetur« under navnet »øvelse dig selv og de andre« i området mellem Frederikshavn og Skagen.

Arrangementet, som blev gennemført af Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole (SRS), havde til hensigt at ryste eleverne sammen, som et alternativ til de traditionelle hyttetur. Eleverne var mødt på Handelsskolen ugen før. Elevernes sammensætning – fra Dybvad i syd til Skagen i nord – gjorde at der ikke var mange, der på forhånd kendte hinanden.

Handelsskolen havde på forhånd lagt op til, at det først og fremmest gjaldt om at ryste eleverne sammen gennem samarbejde om løsning af forskellige opgaver. Hvordan man omgås hinanden (læs takt og tone). Der skulle naturligvis også være lejlighed til at hygge sig.

Henvendelsen fra handelsskolen til Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole kom allerede før sommerferien, hvor man udtrykte ønske om, at få gennemført et arrangement i lighed med et tilsvarende for 2 år siden.

Ganske hurtigt kom råskitse nr. 1 på bordet med udgangspunkt i de på skolen allerede eksisterende ledertræningsuger for sergentuddannelsen.

Allerede tidligt i planlægningsfasen kunne det konstateres, at 130 elever ville være meget ressourcekrævende personelmæssigt. Man bestemte derfor at dele eleverne i 2 hold og gennemføre turen 2 gange. Første hold fra mandag til onsdag – andet

hold i anden halvdel af ugen. Denne model blev accepteret af Frederikshavn Handelsskole, hvorefter den egentlige detailplanlægning kunne påbegyndes.

Belært af erfaringerne fra det tidligere arrangement, hvor eleverne ikke var bekendt med, hvad de skulle udsættes for og derfor ikke var iklædt hensigtsmæssigt til en tur i skoven, blev det bestemt, at man denne gang ville holde et informationsmøde med de deltagende elever ugen før. Dette møde blev gennemført på handelsskolen med 2 repræsentanter fra Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole, hvor der bredt blev redegjort for den forestående uge – og det blev gjort klart for eleverne, at vejrliget ikke var en begrænsende faktor. Eleverne havde mulighed for at stille uddybende spørgsmål.

Ugen startede mandag kl. 09:30, hvor de første elever gik direkte til undervisning i brug af kort og kompas af en instruktør fra Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole. Der var afsat 1½ time til denne del af øvelsen, men da handelsskoleelever har let ved at tilegne sig ny viden, var der ikke behov for at stille spørgsmål (det skulle senere vise sig at være mindre heldigt) og instruktionen var overstået på en time.

Herefter var der udlevering af kostpenge (25 kr. pr. elev), og det var så meningen, at eleverne selv skulle ud i Frederikshavn by og handle ind. For at lede eleverne lidt på rette spor havde Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole på forhånd indkøbt for 250 kr. madvarer som et eksempel på hvad der kunne erhverves for et sådant beløb. Det blev bl.a. forklaret, at fordi man er 10 personer i en gruppe, behøver man jo ikke nødvendigvis købe 10 bananer – man kan f.eks. købe 3 stk. og så dele.

Eleverne fik udleveret togkort til Skagensbanen og med trusler om al-

verdens ulykker besked om at være med toget nordpå på et nærmere angivet tidspunkt. Truslerne må have virket, for alle grupper ankom til Ålbæk stadion på de i detailprogrammet planlagte tidspunkter. Herefter gik turen videre til udkanten af Ålbæk plantage, hvor gruppen blev stillet overfor sin næste opgave, der gik ud på at skulle assistere militæret med transport af et stk. 6 mandsgummibåd (de sorte fra frømandskorpset). Gummibåden var placeret således, at gruppen selv kunne bestemme, om de ville gå med gummibåden ca. 1,5 km eller bære den ned til Knasborg Å (ca. 300 m) og herefter padle til næste punkt. Alle grupper valgte åen – hvorvidt det var smart kan diskuteres. Vandstanden i Åen kunne have været »bedre«. Brug af sejlads var således ikke uden problemer – og gang på gang måtte eleverne i vandet for skubbe og hive gummibåden forbi forhindringer.

Alle grupperne nåede mere eller mindre tørskoet (nogle valgte at hoppe i vandet med alt tøj og sko på) frem til næste post. Her var der mulighed for et lille hvil, inden turen gik videre mod kommandokravt over Knasborg Å. Størstedelen af eleverne gennemførte denne øvelse, og de som valgte at sige fra, fik mulighed for at forcere Åen via nærmeste bro. Vel fremme ved næste post blev eleverne stillet overfor en ny prøvelse, som gik ud på at kravle ned af et 8 meter højt fugletårn på ydersiden, iført sikkerhedsudstyr svarende til komplet rapellingudstyr.

Denne personlige udfordring viste sig hurtigt at være populær (og tidskrævende), da stort set alle ville prøve, men en del skulle »snakkes« ned, og det tager tid. Jublen ville dog ingen ende tage, da handelsskolens lærer også tog turen.

Vel nede fra tårnet blev grupperne sendt videre mod Råbjerg Kirke til

fods. Grundet vejret (læs styrtregn), havde Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole tidligere på dagen truffet aftale med Sognepræsten om, at man kunne benytte en lade på præstegården, således at grupperne kunne restituere sig, inden de blev sendt videre ud i Råbjerg Mile. Ved ankomst til præstegården fik hver gruppe udleveret en 1½-liters cola til deling samt den til ledningen bagte kage fra Handelsskolen.

Samtlige grupper fik herefter udleveret og blev instrueret i brug af radio samt signalblus, så man kunne have radiokontakt med grupperne, når de gik i milen, og hvis det blev nødvendigt kunne instruere grupperne til at affyre signalblus. Radioen blev flittigt brugt både indbyrdes mellem grupperne og af instruktørerne for at holde ro på nettet, hvilket viste sig at være en udfordring i sig selv. At give grupperne en radio med viste sig, at være en klog foranstaltning. En pige fik under gangturen i milen et astma-anfald og mistede bevidstheden. Dette blev med panik i stemmen meddelt over radioen til instruktøren, hvor gruppen anmodede om øjeblikkelig hjælp. For første gang den aften lykkedes det i løbet af ganske få sekunder at

skabe totalt stilhed på radionettet, således at kommunikation kunne foregå mellem instruktører og gruppen, som havde problemer. Selve nødopkaldet var samtidig blevet hørt af 2 instruktører placeret ved Kandestederne. De to havde haft radiokontakt med gruppen inden uheldet og kendte gruppens position. Samtidig begyndte en instruktør, som var placeret i Bunken Klitplantage at give anvisninger på trinvis førstehjælp til bevidstløs via radio.

De to instruktører fra Kandestederne var hurtigt fremme ved gruppen i milen, hvor eleven stadig var bevidstløs, men det varede ikke længe før eleven kom til bevidsthed igen og via radio blev der givet besked om, at en ambulance ikke var nødvendig. Eleven blev bragt ud af milen via Kandestederne, hvor en lærer fra Handelsskolen i mellemtiden var blevet dirigeret til via mobiltelefon.

Eleven blev bragt til Skagens sygehus for observation, men kunne i løbet af natten – efter samtale med sine forældre – og eget valg – vende tilbage til sin gruppe i Bunken. Eleven gennemførte herefter resten af turen uden problemer. Resten af grupperne ankom som planlagt til Bunken klitplantage med ca. 30 min interval-

ler. Den sidste gruppe var inde kl. 0400 – alle blev lagt i bivuak.

Næste dag stod solen højt på himlen, og der var planlagt forskellige rotationsaktiviteter i Bunken klitplantage. Samtlige aktiviteter var samarbejdsopgaver, som skulle løses inden for en given tidsramme – for at stress grupperne. De fleste opgaver blev løst tilfredsstillende og de enkelte grupper fik en tilbagemelding efter hver opgave således, at de havde mulighed for at forbedre arbejdsformen inden næste opgave. Ved en opsummering instruktørerne imellem den efterfølgende aften kunne det konstateres, at flere af de punkter som instruktørerne havde peget på ved gruppernes måde at arbejde på, var blevet efterlevet.

Næste aftens bivuakplads var valgt tæt på trinbrættet i Bunken således, at grupperne kunne tage Skagensbanen til Frederikshavn næste dag. Disse bivuakker blev nu etableret i dagslys, hvilket også gjorde dem til helt rare små »boliger«, hvilket også blev bemærket af en elev med kommentaren »det er bare fedt det her«. Ved 1900-tiden var handelsskolen vært ved et måltid varmt mad til eleverne, som var blevet transporteret op til Bunken i dagens anledning.

Dette måltid gav nu eleverne ekstra kræfter til aftenens og nattens nye opgaver, som bestod i en individuel selvtillidsprøve i mørke, hvor eleven skulle bevæge sig gennem Bunken klitplantage ad de smalleste stier uden lys.

Undervejs havde instruktørerne planlagt små »oplevelser«, der i høj grad gav genlyd i hele plantagen ved hujen og skrigen og hyl, når eleven valgte at tage flugten, når en instruktør fra mørket tilkendegav sin tilstedeværelse.

Herefter blev grupperne samlet igen, og det var tid til et natorienteringsløb i Bunken plantage, der fik dirigeret grupperne godt og grundigt rundt på diverse veje, stier og brandbælter.

Efter velfortjent søvn i de tidligere på dagen tilrigoede bivouaker, var det tid til afrigning og »oprydning«, hvilket var absolut påkrævet efter overnatning af så mange personer.

Præcist 1047 humpede eller nærmest kravlede eleverne på Skagensbanens tog og kørte til Frederikshavn med en oplevelse – og for vises vedkommende en del vabler – rigere. Som nogle elever udtrykte det: »Det har været en mere våd, men også skæggere oplevelse end en hyttetur«.

Herefter startede hele forløbet forfra med et nyt hold elever på Handelskolen.

Af de i alt 130 elever gennemførte 124. Vabler og andre småkavanker gjorde det umuligt for nogle af eleverne at gennemføre. En enkelt elev valgte dog at tage toget hjem i utide, da han var blevet træt af tilværelsen i naturen.

Fra Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole deltog 6 instruktører og Handelsskolen assisterede med 5 lærere.

Succes med en sådan uge er i allerhøjeste grad påvirkelig af vejret. Vi oplevede lidt af hvert – regn, sol og sandstorm i milen, hvilket var medvirkende til, at »Maslows pyramide« i langt højere grad blev anskueliggjort for eleverne, end hvis det havde været solskin hele tiden.

Kim Jørgensen
seniorsergent

DANEX Skydestævnet 1998

Lørdag den 29. september kl 0700 satte en blå VW minibus fra Marinekaserne Korsør kursen mod Odense for at deltage i skydestævnet DANEX 98, der markerede afslutningen på DANEX øvelsen, hvori deltog 14 flådefartøjer, der holdt weekend i Odense.

I minibussen befandt sig det særligt dygtige og udvalgte hold fra gruppe 22 og 24, Marinekaserne Korsør og Flådestationen. Holdet bestod af sergent Eckeroth, menig Kromann-Andersen, menig Jensen, menig Bønneland og menig Finnerup, der alle skulle forsøge at forsvare marinekasernens ære og værdighed.

.....

Efter lidt over en times kørsel ankom vi smågabende, det var jo en lørdag, til Skallebøllecentret, hvor skydningerne skulle finde sted. Den første halve time gik med tilrigning af banerne under seniorsergent Knutsons kyndige vejledning. Omkring kl. 09 ankom de første af vores modstandere, hvoraf de fleste så mindst lige så trætte ud som os. Ud fra mængderne skilte sig 4 modne og lidt runde hjemmевærnsfolk, der senere viste sig at være dem vi skulle dele skydebaner med under den første skydning.

Før den første skydning fik vi fem prøveskud for at foretage den sidste finjustering. Det var dog næsten ikke nødvendigt, da holdet torsdag havde smugtrænet på Korsør skytteforenings baner.

Den første skydning bestod af 15 skud fordelt på to magasiner, hvoraf fem skud skulle afgives i hugsiddende eller lavt knælende skydestilling. De sidste 10 skud skulle afgives liggende – skydetid 10 min. Skydningen gik ganske godt, hvilket var vigtigt, da det var i den første runde pointene skal høstes.

Anden skydning foregik liggende med 12 skud fordelt på et magasin med 4 og et magasin med 8 skud, der skulle afgives indenfor den korte tidsramme af 54 sek. Begge skydninger blev afviklet på 200m.

Selvkritik var der nok af blandt holdet inspireret af de rutinerede hjemmевærnsfolks resultater ved siden af. Det dog fint for os – i betragtning af at vi endnu ikke har skudt meget med gevær M/75.

Medens de sidste 6 hold med søfolk skød færdig, nød vi det gode vejr og vores medbragte frokost.

Da alle var færdige, og optællingen havde fundet sted, blev der linet op på tre geledder og resultaterne offentliggjort.

Vi kunne være meget tilfredse, for vi var kun blevet slået af vore »naboer«, hjemmевærnsfolkene og således nr 2 i det samlede resultat. Der blev takket fra arrangørernes side. Vi riggede af og begav os, efter et enkelt stop ved Odense havn og en kort rundtur på inspektionsskibet HVIDBJØRNEN, ud på turen retur til Marinekaserne Korsør – for aftrædning til civilt slinger.

Mandag morgen mødte alle friske til en ny uges tjeneste – stadig besjælet af stolthed over det ikke så trossede resultat – i DANEX 98.

SG. Eckeroth, MG Kromann-Andersen og MG Jensen

Fod, sved og tårer

Nijmegenmarchen 21-24 JULI 1998

For få år siden gik søværnets deltagere i Nijmegenmarchen i Holland på et blandet hold med personel fra flyvevåbnet. For to år siden kom der et rent søværnshold og så i år kunne søværnet for første gang i mange år stille med to rene hold af søfolk.

Det ene bestod af personel fra en række tjenestesteder; militærpoliti fra Flådestation Frederikshavn og Søværnets operative Kommando, en kvindelig ubådsgast med en holdleder fra 1. Eskadre samt ordonnans fra Inspektionsskibet HVIDBJØRNEN.

Der var tilmeldt to mand fra Grønlands Kommando, men grundet forsinkelse i flytransporten strandede de begge på Grønland. Holdet var derfor for lille til at have egen ordonnans med, men en enkeltgænger, en mekaniker fra et af minedepoterne, meldte sig frivilligt til at gå med på holdet. Det var en omvæltning pludselig at skulle gå med på et hold af unge mennesker i stedet for at gå i eget tempo – men han klarede opgaven flot – og holdet præsterede for første gang i flere år at gennemføre med alle deltagere.

Det andet hold bestod af kadetter fra Søværnets Officersskole, samt en enkelt frømand. Det var en gammel tradition der her blev genoptaget selvom ingen af dem havde tidligere erfaring. Der var dog kun en, der opgav. Holdets ordonnans måtte melde fra i sidste øjeblik men en henvendelse gennem »old Boys« netværket, resulterede i at holdet fik en erfaren officer fra Hjemmeværnsregion I som ordonnans.

Holdenes bemandingsproblemer og den relative mangel på information, gjorde det klart for alle, at der savne-

des en marchleder for søværnet til at informere og koordinere.

Derudover havde enkelte fællesværnshold, herunder et fra Bornholm, deltagelse fra søværnets personel. Der deltog også et antal enkeltgængere, inklusive deltagere fra Flådestation Frederikshavn, Flådestation Korsør, Marinestation Holmen samt depoter på Sjælland. Nog-

le af »gængerne« var gengangere – andre deltog for første gang.

Opgaven er enkel; gå 40 km 4 dage i træk, i uniform, og med en oppakning på minimum 10 kg plus vand, regntøj, madpakke og andet, der bliver forbrugt undervejs. Enkeltgængere kan dog slippe for dette hvis de går 10 km mere.

Mange har gennem tiderne troet at

Førstedagen, holdene gør klar til afgang efter pause

Gennemført! Marchholdene flader ud efter medaljeoverrækkelsen

Andendagen klar til afgang

disse krav kunne de sagtens klare for så senere smerteligt at opdage, at det absolut er tilrådeligt med en hel del træning hjemmefra.

Holdene startede meget tidligt tirsdag morgen og søværnet havde lidt problemer i starten. I de andre værn har holdene normalt mulighed for at træne sammen inden turen, hvormod søværnets personel på grund af den geografiske adskillelse og de mange uregelmæssige aktiviteter ikke har de store muligheder for at marchere sammen før starten. Dette gør at holdene mildest talt ikke marcherer så pænt som de andre.

Men i løbet af førstedagen fandt holdene den rette opstilling og lærte, til en vis grad, at gå i takt. Ved afslutningen af dagen gik det faktisk ganske godt, men så satte de hollandske vejrguder en effektiv stopper for den gryende succes ved at åbne for sluserne på de sidste 5 kilometer. En del af deltagerne var gennemblødt ved ankomst til lejren. Regnen kom så pludseligt og voldsomt, at det var for sent, og i øvrigt nytteløst, at iføre sig regntøj, det overvejes fremover at medbringe en redningsflåde.

Det lykkedes personellet at tørre sig selv og udstyr. Det viste sig, at en elektrisk hårtørrer er glimrende til at tørre støvler med. Diverse vabler

og ømme muskler blev repareret af deltagerne, ordonnanserne samt personellet i sanitetsteltet, der arbejdede næsten i døgndrift under marchen.

Næste dag gik hold og enkeltgængere igen ud på ruten, der var i år endnu færre maritime hold med end normalt – så søværnets personel tiltrak sig en del opmærksomhed blandt deltagere og tilskuere. Dette førte til en del nærgående spørgsmål og nogle interessante svar, MP'ernes røde baretter og nationalitetsmærker på ærmerne gav eksempelvis anledning til den forklaring, at det var den schweiziske flådes faldskærms-tropper, der kom marcherende.

No comments

Holdene var nu ved at finde form og fodslag – om end det knob lidt mere med sangstemmerne, hvis holdlederen for søværnets marchhold skulle have karakter for sangevner ville det nok blive til et 00 med pil nedad.

Vejret var »dansk sommerstandard« lidt sol, lidt skyer, lidt vind og en enkelt byge, perfekt marchvej. Som sædvanlig havde hele omegnens befolkning stillet sig op langs ruten – inklusive børnene, der allerede i vuggen lærer de første ord på udenlandsk: souvenirs, stickers – og som følge deraf bliver forsynet med klistermærker og lignende. Holdene kunne ved dagens afslutning marchere ind i ølteltet til tonerne af »O, when the Danes come marching in.« Tredjedagen gik derudaf. Der var efterhånden en del vabler og ømme muskler rundt omkring til at sætte sanitetspersonellet i arbejde på rastepladser og i lejren, men der var nu tiltro til, at man kunne se en ende på det. Dagen inkluderede turens eneste bakker, der blev forceret i højt tempo samt en lille skovtur som afslutning. Der blev gjort flittigt brug af faciliteterne på de rastepladser, som beredskabskorpset effektivt bemandede. Der er dog en lille undren fra danskerne. Hvorfor er ligger vores pladser altid bagerst? En fordel er selvfølgelig, at det er nemmere at overholde lægens påbud om væskebalance, at man skal »læse« på hver rasteplads, der har de andre hold i øvrigt en lille fordel, det ser nu mere diskret ud når man går om bag en busk iført kamouflagenuniform.

Når man har gået så meget grueligt igennem, kan man også klare fjerdedagen, der er dog en lang og kedelig strækning frem til en by med det sympatiske navn Beers. Der ville cykel ordonnansen fra søværnsholdet stå med ovennævnte produkt (det eneste dopingmiddel, som holdet benyttede og kun i ringe omfang) men

Godt at sidde lidt i bussen

Trediedagen frokostpause på rastestpladsen

Nogle svenskere slæber sig forbi

da holdet svingede ind foran kirkepladsen var der ingen ordonnans. Han dukkede op lidt senere, han havde ikke regnet med at holdet havde så meget fart på som de havde. Ved ankomst til sidste rastestplads kunne såvel hold som enkeltgængere få en velfortjent øl af den danske delegation samt, mindst lige så vigtigt, få overrakt medaljer for en vel gennemført march. Fra delegationens ledelse var der ros for gennemførelsen, et af hærens hold havde endda nomineret søværnet som årets hold! Der er mulighed for at fortsætte fem kilometer ind mod byen sammen med de civile deltagere i marchen og opleve befolkningens hyldest. På dette tidspunkt var det danske kontingent marcheret afsted med beredskabskorpsets orkester i spidsen men nogle deltagere fra de to søværnshold allierede sig med hjemmevernet fra Region I samt nogle flyvere og dannede et improviseret fællesværnshold, der marcherede gennem byen med orlogsflaget vajende foran.

Derefter var der kun tilbage at pakke sammen og rejse hjem, alle blev en oplevelse rigere og specielt nye deltagere lærte lidt om sig egne og andres adfærd under fysisk, og psykisk, pres. Der er nok en del der vil gennemgå deres fodtøj lidt nøjere inden næste år.

Man må forvente at deltagerne allerede efter nytår vil begive sig ud på landevejene og samtidig opfordre endnu flere til at deltage i et arrangement hvor belønningen ikke er det lille orange og grønt bånd med medaljen i, men viden om at man har afprøvet sig selv og er fundet i orden.

JACK PLUM
Søværnets Marchhold

Søværnet i Schweiz

March holdet: Danish Navy Bagerst fra venstre: T.B. Fanefjord – H.H. Frederiksen – T.C. Jørgensen – R. Chimera – J.B. Martinsen – T. Bording – D.R. Cerri
Forrest fra venstre: K. Svensson – M. Marcher – U.F. Christensen – E. Madsen

Efter at have gennemlæst Søværnets operative Kommandos personelbefaling nr. 8/1998, var vi nogle stykker, der fik lyst til at deltage i »Swiss Two Days March in Bern«, Schweiz. Jeg fik sat en seddel op på MP-stationen i Korsør, for at se om der var flere der ville med. Ansøgningen skulle stiles til Søværnets operative Kommando, der så skulle forstå den endelige tilmelding til Forsvarskommandoen. Der var mange ting, der skulle falde på plads – hvordan kom vi derved – hvor skulle vi overnatte – hvad kom det til at koste – og hvad skulle vi have med?

Tilmelding

Chefsergent T.Vittrup, Søværnets operative Kommando oplyste at 13 personer fra søværnet havde tilmeldt sig marchen, og at han havde sendt papirerne videre til Forsvarskommandoen. Efter at have talt med de tilmeldte blev vi enige om at seniorsergent Erik Madsen fra Holmen skulle være holdfører på turen, og at jeg skulle stå for transporten.

Distancer

For militært personel kunne man deltage på 2x20 km, 2x30 km eller 2x40 km, med 8 kg. oppakning. Vi tilmeldte vores hold under navnet Danish Navy, på distancen 2 x 30 km – mellemdistancen – da vi jo ikke vidste, hvor kuperet terrænet var.

Hjælp fra Flådestationen

Efter Chefen for Flådestation Korsør,

kommandør J.F.Evalds godkendelse af projektet ydedes en meget grundig og kompetent service af alle relevante tjenester og afdelinger på flådestationen – lige fra udlån af søværnets nye rygsæk model 96 til udfyldning af udenlandsk rejseordre og NATOs travel ordre.

Vi havde besluttet at gå i den nye kampuniform M/84 med tjenesteskjorte til, idet vores daglige blå M/87 ikke er særlig anvendelig til lange marchture. Vi havde så chancen til at teste den nye kampuniform og søværnets nye rygsæk på en gang.

Klar til afgang

Den 7. maj var vi så klar til at tage afsted. To mand var dog faldet fra på grund af sygdom. Kl. 2130 forlod vi Flådestation Korsør i to kleinbusser og kørte syd over. Turen gik gennem Rødby/Puttgarden, Hamburg, Hannover, Kassel, Frankfurt, Heidel-

berg, Strassbourg, Freiburg, Basel og Bern. Vi skiftes til at køre, og kunne derfor køre også om natten. Turen forløb dog ikke helt smertefri, idet vi tabte vores udstødning ved Lübeck kl. 0130. Vi måtte lave en nødreparation og binde den op, indtil vi på nærmeste tankstation kunne få ringet efter hjælp. 20 minutter se-

Vores defekte udstødning, bundet midlertidigt op

nere kom der et »fejbeblad« fra den tyske vejservice, ADAC, og kørte os på værksted. Udstødningen blev nødtørftigt svejset, og vi kunne fortsætte til Heidelberg, hvor vi igen måtte på værksted for at få lavet udstødningen, så den kunne holde resten af turen. I Heidelberg fik vi så tid til at hilse på to kolleger fra MP søværnet, som vi vidste var udstationeret der.

Ankomst Bern

Resten af turen til Bern forløb uden problemer og vi ankom til stadion i Bern kl. 1700, hvor vi staks fik kontakt med vores holdleder, Erik Madsen. Vi blev indkvarteret sammen med 5 mand fra flyvevåbnet. Så nu var vi 16 mand fra Forsvaret, som var klar til at repræsentere Danmark

1. Marchdag

Allerede kl. 0700 gik starten til marchen og vi begav os ud på ruten, som var lagt nord for selve Bern. Der var to rastepladser på 30 km ruten. Her kunne man få al det vand og sodavand man kunne drikke. Endvidere var det muligt at købe noget at spise og drikke.

Turen gik gennem naturskønne områder, hvor vi gik på næsten alle tænkelige underlag; asfalt, grus, skov, og jordveje – op og ned ad bakke. Alle var ved godt mod efter de første 30 km – lige bortset fra et par stykker, der brokkede sig over at have ondt i

T.C. Jørgensen og T. Bording på vej ind i Bern

Marchholdet under kort hvil i det grønne

Holdet på rasteplads

fødderne, da de kom i mål.

Det høje solskin og 28 grader i skyggen fik os til at tage sporvognen ind til bymidten for at shoppe lidt – og nyde nogle ganske velfortjente, kolde øl.

2. Marchdag

Den næste dag kl. 0700 begav vi os så ud på de sidste 30 km, som nu var lagt syd for byen. Allerede fra start var der nogle, der var dårligt gående – de ømme ben fra gårdsdagen gjorde stadig ondt, skønt vejret stadig var godt med 28 graders varme og højt solskin – sved på panden. Turen gik ligesom på førstedagen på skiftende underlag, gennem skov, langs floder og naturskønne områder.

Men der kommer altid en regning, der skal betales, når man ikke har trænet tilstrækkeligt. Alle på holdet gennemførte også anden dagen, men flere havde store problemer med vabler og meget ømme ben.

Hjemturen

Efter et godt brusebad og noget mad, kørte vi fra Bern kl. 1600 med kurs mod Danmark. Turen gik ligesom udturen i et stræk, kun afbrudt af små pauser, og kl. 0630 11. maj kørte vi gennem vagten til Flådestation Korsør. Hjemturen var forløbet fint, uden uheld.

Marchholdet vil gerne benytte lejligheden til at takke Chefen for Flådestation Korsør kommandør J.F. Ewald, chefen for Motorkøretøjstjenesten, orlogskaptajn H.E. Andersen, CH VIS J.J. Nielsen, chefsergent T. Vittrup, Søværnets operative Kommando, og seniorsergent N.I. Knutson – uden hvis hjælp og vejledning turen ikke var blevet den store succes, den nu er blevet.

Næste år, i 1999, er det 40. gang marchen i Schweiz arrangeres – så vi håber, at søværnet også da vil blive godt repræsenteret.

Hans Hartmann Frederiksen,
sergent MP

For første gang i 19 år deltog Søværnets Officersskole med et hold i Nijmegenmarchen. Ligesom dengang i 1979 blev holdmedaljen opnået. Holdet bestod af 11 studerende fra klasserne A1 og A2, en uundværlig cykelordonans fra Hjemmeværnsregion 1 og en enkelt frømand. Alle deltagere var debutanter, hvorfor der fra starten af herskede en del tvivl om, hvordan tingene skulle gribes an.

I det lange forløb, der gik, fra beslutningen om deltagelse blev taget, til holdet var kommet i mål, opstod der da også en hel del problemer.

Første problem var, om man overhovedet kunne stille et hold. Der havde således fra starten af været 12 tilmeldte til holdet. Pludselig bestod holdet nemlig kun af 9 personer. To skulle på en 4 ugers sejlads med den amerikanske middelhavsflåde. En var blevet udtaget til anden sportslig begivenhed. Da man var enige om, at en cykelordonans var påkrævet må et hold bestå af mindst 10 + holdleder. Denne holdstørrelse kræves og

så for opnåelse af holdmedaljen. Andre fra samme årgang på skolen havde dog fået mod på deltagelse, så umiddelbart før deadline for tilmelding og betaling, bestod holdet igen af 12 personer.

Nogle af de andre store problemer ved deltagelsen var så banale ting som fremskaffelse af uniform og basis, fremskaffelse af diverse plastre og andet nødvendigt medicinsk udstyr, samt ikke mindst at arrangere transporten til Nijmegen. Umiddelbart skulle man tro, at disse ting nemt ville kunne rekvireres i et sy-

SOS-holdet passerer mållinien i højt humør. Kan man se på dem at de har gået 170 km?

cerskole til Nijmegenmarch

SOS-holdet serviceres af den bedste cykelordonans

stem som søværnets, men der tog vi fejl. Således modtog vi vores basisudstyr, samt kampuniformen 3 uger før vi skulle af sted, på trods af, at bestillingen var foretaget i meget god tid. Dette medførte selvfølgelig, at muligheden for at træne med udstyret for de flestes vedkommende ikke var til stede, da mange skulle på ferie i perioden lige før marchen skulle afvikles.

Vedrørende det medicinske udstyr, havde vi talt med en »sanit« fra Holmen, der venligt havde udfyldt rekvisitioner for os til bestilling af det, efter hans vurdering, nødvendige. Dette var sket 2 måneder før afrejse. Et eller andet har ikke fungeret! I alt fald kom vi af sted med en minimal

portion bestående af det, som med nød og næppe kunne skræbes sammen i skolens FUT-afdeling.

Til alt held for os, havde vi en overordentlig god hjælper også på dette område, idet holdlederen fra søværnets marchhold, seniorsergent Jack Plum der ud fra sin erfaring fra tidligere Nijmegenmarcher, havde sørget for rigelige forsyninger til sit hold, således at der kunne falde lidt af til SOS-holdet.

Endelig var der en del besvær med arrangement af transport. Efter en masse ringen rundt til forskellige hærenheder for at høre, hvordan de gjorde, og derpå en masse ringen rundt til forskellige kørselstjenester, lykkedes det langt om længe, med

hjælp fra Kørselstjeneste Korsør, at få arrangeret en bus til samtransport bestående af hele SOS-holdet, dele af søværnets marchhold samt nogle enkeltgængere fra søværnet. I de andre værn har man, ligesom man tidligere havde i søværnet, en repræsentant ved den danske Nijmegendelegation, der tager sig af koordineringen af transport m.m. Således undgår man, at der opstår kørselsmæssige problemer for nogle hold, mens andre kører i halvt fyldte busser. Problemerne med rekvireringen af kampuniformen (man kan jo ikke gå i hvid skjorte og sorte bukser, ligesom det er ulovligt for officerer at benytte funktionsuniform), samt koordineringen af kørsel m.m. kunne varetages meget mere problemfrit,

Humøret er højt ved ankomsten på andendagen. Halvdelen af marchen er overstået

hvis en person fra søværnet var ansvarlig for disse ting. En sådan person ville hurtigt kunne skabe sig et overblik over, hvor mange fra søværnet, der ønskede at deltage og ud fra dette sørge for rekvirering af det nødvendige udstyr.

På trods af problemerne, stod holdet pludselig i den militære lejr i Nijmegen tirsdag d. 21 juli klar til afgang på de første 42,6 kilometer. Der herskede en del skepsis på holdet overfor, hvad de næste 4 dage skulle bringe af smerter og ubehagelige oplevelser. Årsagen til denne skepsis, var sikkert angsten for det ukendte, idet holdet som sagt kun bestod af debutanter, der ikke havde mange erfaringer at dele med hinanden. Mange var også i tvivl om deres træningstilstand, da træningen havde været forsømt en del på grund af det overraskende store lektiepres, officersskolen havde stået for i foråret.

Dagen skulle også vise sig at give en del problemer. De første vabler kom hurtigt sammen med smerter i fødderne og skuldrene. En deltager måtte således udgå på førstedagen efter omkring 30 km. Denne begivenhed sammen med et gevaldigt skybrud, da der kun var 500 m igen, der resulterede i at samtlige blev gennemblødt, gjorde at holdets motivation havde fået et alvorligt knæk. Det gjorde ikke tingene bedre, at to mand fra holdet (den ene holdlede-

ren) fik »black out« pga. dehydrering en times tid efter hjemkomst, således at belægningsstuen på infirmeriet var halvt fyldt op af SOS-holdet.

Således var starten på andendagen præget af om muligt endnu større skepsis end første dagen. Oven i de andre ubehageligheder, havde holdet også fundet ud af at distancerne, der skulle gåes hver dag, var længere end de 40 kilometer. De var på mellem 42,6 og 44,4 kilometer.

Men i løbet af dagen, skete der noget med holdet, som fik fjernet de negative vibrationer. Holdet lagde hårdt ud i et hæsblæsende tempo. Man havde fundet ud af at fællessang satte fut i fødderne. Hver gang et udenlandsk hold eller endnu bedre et hold fra hæren blev overhalet med sange som »Say goodbye to the army on our right, osv.«, gav det lige motivationen et ekstra skub i den rigtige retning. Dagen endte med at holdet kom i mål trætte, men med højt humør. Holdet havde fundet sin rytme, og nu havde man jo pludselig overstået halvdelen af strabadserne.

De sidste to dage gik over al forventning. Der var ikke flere frafald på trods af både ledsmerter, alvorlige blodvabler og ikke mindst ubegribeligt ømme trædepuder. SOS-holdet var da også nogle af de bedste kunder på rastepladsernes infirmerier,

der overraskende nok heller ikke var repræsenteret af hverken læger eller sanitter fra søværnet. Holdet formåede at bide tænderne sammen og følges ad som et samlet hold i modsætning til flere af holdene fra det værn, hvor man er vant til at gå.

Holdet kom således vellykket i mål den 24. juli efter godt og vel 170 km gang. Dette forhindrede imidlertid ikke en del af deltagerne i at deltage i indmarchen til Nijmegen by. En hyldestmarch til dem, der klarede skærende, som nok bedst kan sammenlignes med Tour de Franc opløbet i Paris. Den var på 5 km, men gæes dog uden de 10 kg oppakning, man hidtil havde slæbt rundt på.

Holdet bestod af Lisa Pedersen, Claus Andersen, Dennis Vad, Dennis Kristensen, Daniel Christensen, Lars Rieks, Christian Sabroe, Michael Bruun, Ole Sørensen, Mikkel Sørner og holdleder Palle Lauritsen; alle løjtnanter, frømanden »Præcis« samt cykel ordonnans premierløjtnant Michael Schön, der erhvervede pokalen som bedste cykel ordonnans.

Endelig skal der lyde en stor tak fra SOS-holdet til holdlederen fra Søværnets Marchhold SSG Jack Plum fra 1. eskadre, kørselstjenesten i Korsør, premierløjtnanterne Michal Schön og Michael Schrødder fra Hjemmeværnets Region 1, Nijmegen-delegationens ledelse og administration og ikke mindst delegationens infirmeri med ansatte. Uden den formidable hjælp fra ovenstående havde SOS-holdet formentlig ikke opnået det samme gode resultat.

(SOS-holdet)

Dansk sejr i international regatta

I perioden 11. – 14. juni 1998 var den franske søofficersskole »Ecole Navale«, der ligger ved Brest, arrangør af en international regatta ved navn »European Naval Academies Regatta«. Det var første gang regattaen løb af stablen og de inviterede var søofficersskolerne fra samtlige NATO-lande samt Sverige.

Præmieoverrækkelse af chefen for »Ecole navale« kontreadmiral Michel Olhagaray

Sejladserne skulle foregå over to dage, hvor der på førstedagen skulle afvikles 3 sejladser på bane, mens der på andendagen skulle afvikles en distancesejlad. Franskmændene stillede både til rådighed til samtlige deltagere. Det var 25 fods sejlbåde af fransk design kaldet »Surprice«, der nok bedst kan sammenlignes med den dansk designede X-79.

8 lande havde valgt at deltage. Det var Frankrig, Spanien, Portugal, Tyrkiet, England, Sverige, Tyskland og selvfølgelig Danmark.

Torsdag (11. juni) skulle have været træningsdag, men da der efter franskmændenes vurdering var for meget vind, blev træningen aflyst. Dette medførte stor utilfredshed hos en del af de andre nationer, da man mente at det franske hold, vante til at sejle bådtypen, ville have fordel af ikke at lade de andre træne.

På førstedagen var vinden dog løjet af til 8-10 m/s. Dette gav så mulighed for afvikling af 4 i stedet for 3 sejladser. Det skulle vise sig at blive en overordentlig spændene dag, da Danmark opnåede to 1. pladser og to 2. pladser, det samme resultat som Spanien endte op med. Det blev hurtigt klart, at kampen stod mellem disse to nationer, hvor Frankrig og England kæmpede et stykke bagude om 3. og 4. pladserne.

De fem deltagere samt en flot 1. præmie. Fra venstre rorsmand Martin Bastrup, gasterne Palle Lauritsen, Mikkel Søner, Lars Nielsen og Claus Andersen

Andendagens distancesejlad ville således både blive en kamp for to nationer om 1. pladsen og for to nationer om 3. pladsen. Men her drillede vejret imidlertid igen. Der var nu så diset, at man fra dommerbådene ville få problemer med at følge samtlige både – og det var igen blæst op. Derfor valgte man at afvikle to bane-sejladser. Der var igen spænding til det sidste. Danmark vandt 1. sejlad overbevisende, hvor Spanien fik en 3. plads. Den danske båd havde dog også leget racerbåd ved at plane med en fart, der blev vurderet til omkring 15 knob. Man lå således godt placeret før sidste sejlad. Men det var lige ved at gå galt! Ved den sidste mærkerunding, havde spileren sat sig fast. På grund af den hårde vind blev riggen rystet så meget, at et af

stagen faldt af og forsejlskøderne gik i bekneb. Dette resulterede i, at der kun kunne sejles optimalt på en halse. Alligevel lykkedes det Danmark at få en 1. plads i hus. De andre konkurrenter havde heldigvis også store problemer i den kraftige vind. Resultatet blev derfor følgende: 1. plads til Danmark, 2. plads til Spanien, 3. plads til England, medens vore franske værter måtte nøjes med en fjerdeplads. Broderationen fik 5. pladsen.

Regattaen var arrangeret i forbindelse med den franske officersskoles årlige kadetbal. SOS-sejlerholdet syntes derfor, det var en fornøjelse at kunne fejre sejren med 1400 balgæster, stort festfyrværkeri og champagne ad libitum.

(SOS)

En Skæbnefortælling

Fra Søværnets mærkedage 29. august 1943
»Flådens sænkning – og dagen derpå«

I august 1943 bestod den danske flåde af 49 egentlige krigsskibe. Den skæbnesvangre dag blev 31 sænket, heraf 28 skibe på Holmen og 3 i provinsen. 4 skibe nåede svensk territorium og 14 blev taget af tyskerne. Regnet i antal lykkedes det at unddrage besættelsesmagten 35 af de egentlige krigsskibe, hvilket svarer til 72% af den resterende flåde.

Besættelsen havde da været tre år, og befolkningen havde efterhånden af fundet sig med den og de af tyskerne eller nødvendigheden dikterede forholdsregler, såsom mørkelægning, censur, indskrænkning af trafikken, rationering af madvarer, tøj og belysning. Men i snævre kredse begyndte en opposition at ulme, og da tyskerne i juni 1941 angreb Sovjetunionen,

Mathelev O. K. Rasmussen, Kaserneskipet „Fyen“, faldet paa Holmen.

nen, begyndte især kommunisterne en mere aktiv modstand. Den tilsyneladende uovervindelige tyske hær led i 1942-43 de første ne-

derlag ved El Alamein og Stalingrad. Herhjemme oplevede man i 1942 de første sabotager, men efter en sabotegebølge i sommeren 1943 gik det galt; skønt det under denne udvikling så ud som om menigmænd stadig indordnede sig, og at dagligdagen gik videre på det jævne niveau. Fhv. Postmester Arne Poul Rasmussen fortæller i sine erindringer, let omskrevet, at han den 29. august 1943 rejste fra Odense for at tiltræde som postelev den 1. september på Post- og Telegrafskolen. Aftalen var, at hans bror, Ove Kai Rasmussen, der var tiltrådt som mathelev ved Flåden i juni måned, skulle være på Hovedbanegården og tage imod ham. Gennem radio og ved opslag blev han klar over, at hans bror ikke kom, da samtlige soldater var blevet interneret, og at den danske flåde var blevet sænket natten til den 29. august på Holmen, hvor hans bror var indkvarteret på kaserneskipet FYEN. Den 31. august om eftermiddagen meddelte soldaterhjemmet telefonisk, at hans bror lå som lig på militærhospitalet, og næsten samtidig fik deres mor i Odense et telegram fra Statsministeriet om, at hendes søn var faldet på Holmen. Det var sket til trods for, at den danske regering den 28. om eftermiddagen havde bestemt, at en eventuel tysk indrykning på Flådestationen ikke måtte inødegås med magt fra dansk side. I konsekvens heraf havde man i FYEN kastet alle geværer over bord, og ved 22-tiden anbragt matheleverne i beskyttelsesrummet i volden på batteriet SIXTUS. Hvordan kunne det da ske? Herom beretter den anden math-elev Jørgen S. Lorenzen i sin dagbog, som han i brevform fik smuglet ud af Holmen til sin far: »I beskyttelsesrummet gjorde vi os det så behageligt som muligt med det tæppe vi havde medbragt fra skibet, men pladsen var ikke så god, så vi kunne

Ved bisættelsen deltog fra venstre Chefen for Kystflåden, Kommandør Paul Ipsen, Chefen for Søværnskommandoen, Viceadmiral A. H. Vedel og Chefen for Generalkommandoen, Generalløjtnant E. Gørtz

ikke sove ret meget. De fleste fik ingen søvn. Vi vidste nok, at nu gik det rigtig løs... « »Lidt over kl. 4 blev vi varskoet om, at tyskerne var ved at besætte Holmen, og at Flåden skulle sænkes, så vi skulle ikke være bange, når vi hørte nogle drøn. Således sad vi en time og hørte drøn. Kl. godt 0530 blev der sagt, at nu kunne vi godt komme op, for nu havde tyskerne besat Holmen, og skibene var blevet sænket. Vi fulgtes så ad over til FYEN, hvor der mødte os et syn, man aldrig vil glemme. PEDER SKRAM var ved at synke og krænge over til den ene side, M-både var ved at synke og HENRIK GERNER stod i lys lue. Vi fik ordre til at gå ind og aflevere tæpper, d.v.s. det var kun nogle få fra hver bakke.

Officerer og mandskab havde det sidste døgn været grædefærdige, men om morgenen så de bedrøvede, men dog stolte ud.

Nu begyndte det at regne i stride strømme, vi fik ordre til at gå ned til Gymnastiksalen, hvor vi skulle afvæbnes. Idet vi stod til mønstring foran FYEN inden afmarchen, kom der nogle biler med tyskere og let feltartilleri bag ved. Vi begyndte afmarchen, men nåede ikke ret langt, så skete det, som de, der har været med, aldrig vil glemme. Da vi kom til Planbygningen begyndte en M-båd at skyde på tyskerne. Vi faldt ned i ret god dækning bag Planbygningen, men så begyndte tyskerne at

skyde på Arrestbygningen og langs Planbygningen, og da var det gode skjul forsvundet.

Kuglerne peb om ørerne på os, vi lå ikke ret godt bag den bygning, især når man tager i betragtning, at der skulle ligge godt 700 mand i dækning. Jeg lå i en vandpyt med et par centimeters vand. Jeg kan godt sige, at der ikke var en af os, der var spor bange eller ængstelig. Så midt i det hele kom der nogle frygtelige skrig fra to, der var truffet. Det var en math-elev og en værnepligtig. Math-eleven blev dræbt øjeblikkelig, mens den værnepligtige lever mens dette skrives«. »Vi havde ingen våben under alt dette, for der var givet ordre til, at vi ikke måtte gøre modstand. Alle geværene om bord på FYEN blev smidt over bord, lige inden tyskerne kom.

Imens vi lå i dækning blev der nogle gange råbt træd an. Vi rejste os for at indtage vore pladser, men så begyndte skydningen igen« ... »Imidlertid meddelte tyskerne, at der for hvert skud, der blev affyret mod dem, skulle der skydes fem danske marinere. Så holdt skydningen da heldigvis op.«

Om bisættelsen fortæller Arne Poul Rasmussen, at hans brors lig ikke kunne blive udleveret til familien, idet værnemagten havde bestemt, at samtlige faldne fra den 29 august skulle begraves i København på Bispebjerg Kirkegård. For at kunne

deltage i begravelseshøjtideligheden skulle der afhentes adgangsbillet på Persilhuset, der var beslaglagt af værnemagten. Under højtideligheden ville samtlige indgange til kirkegården være bevogtet af politi.

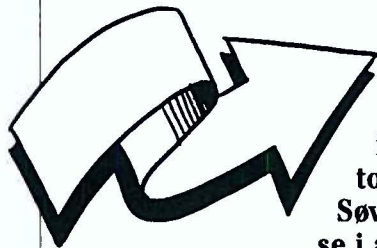
Forud for begravelsen kunne man samles på Militærhospitalet, men der ville ikke være mulighed for at følge rustvognene. Hans mor brød helt sammen på hospitalet ved synet af de mange dannebrogssmykkede kister. Hun måtte køres til Bispebjerg Kirkegård i en af hospitalets ambulancer.

Selve begravelsen var en samling mennesker knuget i sorg over tabet af en nærtstående, der kort forinden havde mistet livet ved en tysk kugle – og så var man næsten stillet ansigt til ansigt med dem, der havde forvoldt tragedien, idet der til venstre for begravelsespladsen stod et tysk militærorkester, der spillede til salmerne. Til højre stod en deling tyske soldater, som efter jordpåkastelsen affyrede æres-salut over de åbne grave.

Dette omtalte hans mor siden, som det frygteligste øjeblik i hendes liv.

(W-T)

EFTERLYSNING

Victoria Film og Danmarks Radio har indgået samarbejde om produktion af to dokumentarudsendelser omhandlende Søværnets Frømandskorps med udsendelse i april 1999.

Den ene af udsendelserne skal afdække den historiske del af korpset, og til dette ønsker vi yderligere billedmateriale.

Derfor beder vi venligst de, der er i besiddelse af og/eller kender til gamle optagelser fra tidsperioden 1940-1990, om at sætte sig i kontakt med Victoria Film snarest muligt eller senest den 14. december 1998.

Det er primært smalfilm- og videooptagelser, vi er interesseret i, men også stillbilleder i god kvalitet har vores interesse. Disse må gerne være sort/hvide.

Det materiale, der benyttes i udsendelsen, honoreres med tre flasker god rødvin, og materialet bliver selvfølgelig returneret umiddelbart efter endt brug.

ATT.: MARIANNE HALD

Tlf. 3963 8866
Fax 3963 5575

Victoria Film A/S
Klampenborgvej 50
2930 Klampenborg

 Victoria